A I

Apitii Celii de re Coquinaria libri decem.

Coquinariæ capita Græca ab Apitio posita hæc sunt.
Epimeles: Artoptus: Cepurica: Pandecter: Osprion
Trophetes: Polyteles: Tetrapus: Thalassa: Halicus.
Hanc Plato adulatricem medicinæ appellat.

Ad eruditissimum uirum Bartholomeum Merulam Magnifici Georgii Cornelii gnatorum præceptorem Blasii lanci loti epistola Subitaria.

n

On ignoro hanc omnium esse consuetudinem dulcis meorum studiorũ comes:sincerioris animi opitulator:ut super auctore quẽ in manibus habẽt nonnulla perstringant:quo ad eius uitã mores nostros tanq̃ scopum exemplarq; sanctius dirigamus:& adsimiles pro uirib9 fieri cõstudeamus. Verum id mihi cum ob multa tum ob id præsertim quod q̃plurimos Apicii consectatores:eodẽq; ualẽtiores in patinis bellatores:audact erq; præliancer facile est reperire:minime factitandum censui. Quid.n.est quo gulosissimi:omniũq; nepotum gurgitis ut Plinius in naturali historia testatur maximi ingluuiẽ in mediũ afferamus.ad hanc rem ꝑ se quisq; satis habet ingenii. Id satis omnium constat:hũc epularum delicatissimarũ p.rditorem rerumq; naturæ consũptorem:testimonio Senecæ:Tyberii Cæsaris tempestate sua dilapidasse bona in uentremq; rapacissimum immersisse. Quo se & famam suam traduxit:quãquam ut multis cõiecturis intelligi datur:hunc illum Romanum Apicium de quo celeberrimi scriptores mentionem faciunt:non esse existimarim. Cũ igitur in manus meas id cuiuscũq; sit opusculum peruenisset ut aliqua præfatione isignirem quo me tui memorem (ut pollicitus sum) cui non nihil debeo:palam esset: tibi utpote me ino minis fauissori.fœtuumq; meorum defensori acerrimo adscripsi:quod boni consulas:rogo:

Laseratum Oxyporum Oxygarum digestibile
Oenogarı tubera Hypotrima Mortaria
¶ Ciminatum in ostrea de conchiliis.

Apicii Celii epimeles Incipit liber primus conditũ padoxum.

COnditi Paradoxi compositio: mellis ptes. xv. in æneum uas mittunť in præmissis inde sextariis duobus ut in cocturam mellis uinum decoques. quod igni lento: & aridis lignis calefactum comotum ferula dum coquitur. Si effervere cœperit uini rore cõpescitur preter quod subtracto igni in se redit. cum pfrixerit rursus accenditur Hoc secundo ac tertio fiet ac tum demum remotũ a foco postridie despumať cũ p̃peris ũciis. iiii. iã triti masticis scrupulo. iii. folii & croci dragmæ singulæ. dactilorꝫ ossibus torridis quinq̃ hisdem dactilis uino mollitis intercedente pri⁹ suffusione uini de suo modo ac numero: ut tritura lẽis habeať: his omnibus paratis supmittes uini lenis sextaria. xviii. carbones perfecto addere duo milia.

¶ Conditum meliromum.

u Latorꝫ conditũ meliromum ppetuũ ꝙ subministraťper uiã pegrinanti. pp tritũ cũ melle despumato i cupellam mittis cõditi loco. & ad mouendũ q̃tũ sit bibẽdũ tm̃ aut mellis proferas: aut uinũ inferas: sed suaserit ñ nihil uini meliromo mittas adiiciendũ propter exitum solutiorem.

¶ Absynthium romanum.

a Bsynthiũ romanũ sic facies. Cõditi camerini præcepris utiq̃ pro absynthio cessante: in cuius uicẽ absynthi ponthici purgati terẽbitiq̃ unciã thebaicã dabis, masticis folii. iii. scrupulos senos. croci scrupulos. iii. uini eiusmodi sextarios, xviii. carbones amaritudo non exigit.

¶ Rosatum sic facies.

Olia rosarum albo sublato imo inseris:ut sutilis faci
f as ut uino quamplurimas infundes:ut septem dieb⁹
in uino sint post septē dies rosam de uino tollis & ali-
as sutiles recētes similiter mittis ut præ dies septem in uino re-
quiescant & rosam eximis similiter & uinum colas:& cū ad bi
bendum uoles uti addito melle rosatum conficies. Sane custo
dito ut rosam a rore siccam & optimam mittes similiter ut su-
pra & deuiolatiū facies.& eodem mō melle temperabis. Ro-
satum sine rosa sic facies. Folia citri uirida in sportella palmea
in doliū musti mittes antequā ferueat:& post se quadraginta
dies eximie cū necesse fuerit mel addes.& pro rosato utere.

¶ Oleum liburnicum.

N oleo hispano mittes helēinum & ciperi & folia lau
i ri non uetusta tūsa oia:& cribellata ad leuissimū reda
cta & sales frictos tritos:& per triduum uel plus per
misce diligenter:post hæc aliquanto tempore patere requies-
cere:& liburnicum omnes putabunt.

¶ Vinum ex atro candidum sic facies.

Omētum ex faba factum uel ouoꝝ trium alborem i
l lagenam mittis:& diutissime agitas.sal adieceris can
didum:& cinerem uitis albæ idem faciunt.

¶ De liquamine emendato.

Iquamen si odorē malū fecerit:uas inane iuersum fu
l miga lauro & cupresso:& in hoc liq̃men funde ante
uētilatum:si salsum fuerit mellis sextaria mittis & no-
uem spicas & emendati:sed & mustum recens idem prestat:

¶ Vt carnes sine sale quouis tēpore sint recētes.

c Arnes recētes quales uolueris melle tegant̄.sed uas
pendeat.& qñ uolueris utere. Hoc hyeme melius fit
:

æſtate paucis diebus durabit.& in carne cocta itidem facies:

ℭ Callū porcinū uel bubulū & nucella cocta ut diu durēt.

i N ſinapi ex aceto:ſale:melle facta mittis ut tegantur & quando uolueris utere miraberis.

ℭ Vt carnem ſalſam dulcem facias.

c Arnem dulcem ſalſam facies ſi prius in lacte coquas & poſtea in aquam.

ℭ Vt piſces freti diu durent.

e Odem momento quo friguntur & leuantur ab aceto calido perfunduntur.

ℭ Oſtrea ut diu durent.

u As ab aceto aut ex aceto uaſculum picatum laua &: oſtrea compone.

ℭ Vt nucia laſaris toto tempore utaris

l Aſer in ipatioſum doliolum cum mittis & nucleos pineos ut puta uiginti:cunqꝫ utendum fuerit laſere nucleos conteres.exin cibis miraberis in ſapores.& tantum numero nucleorum doliolo referentur.

ℭ Vt dulcia mella diu durent.

a Ccipies ꝙ Græci dicunt nechon:& facies farinam & admiſces cū melle eo tēpore quo dulcia facturus es.

ℭ Vt melle malum bonum facias

m El malum bonum facies ad uendendum.ſi unam partem & duas boni ſimul miſcueris

ℭ Mel corruptum ut probes.

h Elenium infundes in melle & incende.ſi incorruptū eſt lucet

ℭ Vuæ ut diu ſeruentur.

a Ccipies uuas de uite illeas:& aquam fluuialem ad tertias decoquens & mittiſi uas in quo & uuas mit-

tis uas picari & gipsari facies. & in locum frigidum ubi sol accessum non habet poni facias. & quando uolueris uuas uirides inuenies & ipsam aquam pro hydromeli ægris dabis & si in ordeo obruas illæsas inuenies.

¶ Vt mala granata diu durent.

N aquam calidam [illegible] merge: & statim leua: & suspende.

¶ Vt mala [illegible] diu seruentur.

Ligis mala sine uicio cum ramulis & foliis & condies in uas: & suffūdes mel & de frutum & diu seruabis.

Ficū recentē mala prūa py[illegible] cerasia ut diu serues. oia cū peciolis diligenter legito: & in melle ponito ne se contingant.

Citria ut diu durent in uas [illegible] mitte: gipsa: suspende.

Vt diu durent ex moris sucum [illegible]cito: & cum sapa misce. & in uitreo uase. tum mora mitte [illegible] dies multo tempore.

Olera ut diu seruentur olera electa non satis matura in uas picatum repone.

Lapæ ut diu seruent ante accuratas & compositas perdes mirti baccis cum melle & acceto. Aliter sinapi tempora melle aceto: sale: & super comp[illegible]sitas rapas infundes.

Tubera ut diu seruentur. Tubera: quæ aqua non uexauerit componis in uas alternis: alternis scobem siccam mittis & gipsas & loco frigido pones.

Duracina persica ut diu durent. eligito optima: & mitte in muriam. postea die exime: & sphōgiabis diligenter: & colloca bis in uas, fundes salem: acetum: satureiam.

Sales conditos ad multa sales conditos ad digestionem. ad uentrem mouēdū & oēs morbos & pestilentiam: & oia frigora prohibēt generari. Sūt aūt suauissimi ultra q̄ speras. Sales cōes frictos lib. prio. Sales ammōicos frictos lib. ii. Amineos

unc.i.semis Thymi unc.i.semis Apii seminis unc.I.i.Si apii se men in ttere nolueris:petroselini mittis unc.iii.origani unc.iii. Broci unc.i.piperis nigri unc.iii.erucæ semen unc.i. semis hisopi cretici unci.ii. folium unci.ii. petroselinum unci.ii. aneti unci.ii.

Oliuas uirides seruare quouis tempore oleum facias. Oliuas de arbore sublatas in illud mittis:& erunt tales quouis tẽpore quasi mox de arbore demptæ:de quibus si uolueris oleũ uiride facies.

Laseratũ laser cirenaicũ uel parthicum.tepida dissoluis cũ aceto liquamine temperatũ.uel piper.petroselinum mentam siccã laseris radicẽ.mel:acetũ.liquamẽ.Aliter piper careũ.anetum.petroselinum.mentã siccam.silfii folium.malobatrũ spicam indicam.costum modicum:mel acetum:liquamen.

Oenogarũ in tubera piper:ligusticũ:coriandrum:rutam:liquamẽ:mel & oleum modice. Aliter thymũ satureiam piper ligusticum:mel:liquamen & oleum.

Oxyporũ.cumini uncias.ii.Zinziberis unciam.i.nitri scrupuli.vi.dactilorũ pinguium scrupulos.xii.piperis unc.i.mellis: unc.ix.cuminum uel hiopicum:aut syriacum:aut lybicũ aceto infundes.sicca & sic tundes.postea melle compræhendis. cum necesse fuerit oxyporo uteris.

Hypotrima.piper.ligusticum.mentam aridã nucleos pineos:uuam passam.cariotam.caseum dulcem. mel, acetum, liquamen.uinum. oleum.defrutum aut cariotam.

Oxygarũ digestibile piperis semiunc.silfi gallici scrupu.iii. cardamõi scrup.vi.cumini scrup.vi.folii scrupulos.i.mẽta sicca scrup.vi.tũsa cribrataq; melle colligis cũ op9 fuerit liqmen & acetũ addis.aliter pipis unc.petroselini.carei.ligustici.unci. singulas melle colligũt.ut cũ op9 fuerit liqmẽ & acetũ addes.

Mortaria:mentã:rutã:coriandrum:feniculum:oia uiridia. ligusticum:piper: mel:liquamen.si opus fuerit addes. Cuminatum in oltrea & conchilia:piper ligusticum petroselinũ mentam siccam:folium: malobatrũ:cuminũ:plusculum: mel acetum:& liquamen. Aliter piper ligusticũ:petroselinũ:mẽtã siccam:cuminum plusculum:mel:acetum:liquamen;

Explicit Apicii epimeles liber primus.

Isicia.
Hidrogarum:& apotermum:& ambolatum:
Vlulæ botelli:Lucanicæ. Farcimina.

Incipit Apicii Artoptus Liber secundus de Isiciis.

ISicia fiunt marina de cãmaris & astacis:de loligine de sepia:de locusta. Isicium condies pipere ligustico:cumino laseris radice. Isicia de loligine sublatis crinibus in pulmento tundes sicuti assolem pulpa:& in mortario & in liquamine diligenter fricatur. & exinde Isicia plassantur. Isicia de scillis uel de cammaris amplis. Cãmari uel scyllæ de testa sua eximuntur & in mortario triuntur: cum pipere & liquamine optimo pulpæ Isicia plassantur. omẽtata ita fiunt. Assas iecur porcinum & eum eneruas. Ante tamen teras piper rutã:liquamen. & sic supmittis iecur & teres & misces sicut pulpa omẽtata & singula inuolutantur folia lauri. & ad fumum suspẽdũtur q̃ diu uoles Cũ mãducare uolueris tolles de fumo. & denuo assas. & succũ adiicies in mortariũ pip. ligusticũ. originũ fricabis. suffundes liquamẽ adiicies cerebella cocta teres diligẽter ne astulas hẽat. adiicies oua qnq; & dissolues diligẽter ut unũ corp9 efficias. liquamẽ tẽpas. & in patella ænea exinanies coquas. cũ coctũ fuerit uersas ĩ tabula nuda. Tessellas conci-

des.adiicies in mortarium:piper:liguſticū:origanū fricabis in ſe.Cōmiſces i cacabum:facias ut ferueat:cū feruerit tractu cō fringes:obligas:coagitabis:& exinanies in uolutari:piper aſpges & appones Iſicia:ex ſpondilis elixatos ſpondilos contere & neruos eoꝝ eximes:deinde cū eis alicā elixatā cua conteres pipere momento aſſabis œnogaro ꝓfundes:& pro iſiciis infe res.Iſicia omētata:pulpā conciſſā teres cum medulla ſiligino in uino infuſi:piper:liquamē ſi uelis & baccā mixtā & tempe ratā ſimul cōteres.puſilla iſicia formabis intus nucleis & pipe re poſitis:inuoluta omento ſubaſſabis cum careno.

Iſicia plena accipies:adipes faſiani recentes pduras & facis ex eo teſſellas cū pipere liquamine:careno in iſicio includes & idrogaro coqs & inferes.Idrogarata Iſicia ſic facies.Teres piper:liguſticū:pyretrū minimum ſuffuudes:liquamen tempe ras:aquā ciſterninā dū induces exinanies in cacabo.& tamen Iſicia ad uaporē ignis pones & caleat.& ſic ſorbendū inferes i iſicia.de pullo lolæ floris.lib.i.liquaminis q̄rtariū:piperis ſem i uncia.Aliter de pullo piperis grana.xxxi.conteres:mittis liqua minis optimi cēlicē:careni tātūdem aquæ.xi.mittis:& ad ua porem ignis pones iſiciū ſimplex ad unū liquaminis acetabulum:aquæ ſeptē mittes modicum apii uiridis triti piperis coc'e are iſiciola incoquas.& ſic ad uentrē ſoluēdum dabis.Idrogaro peces conditi addes iſicia de pano primū locum habēt.ita ſi fricta fiant.ut callū uincant.Itē ſecundū locū hn̄t de cuniculis.Itē quartū locum hn̄t de pullis.Itē qntū locum hn̄t de porcello tenero.Iſicia multa ab alieno ſic facies.teres:piper liguſticum:origanum modicum ſilfii.Zinziber minimū mellis modicū.liquamen tpabis miſces.adiicies ſup iſicia.facies ut ferue at cum bene uoluerit amulo obliga ſpiſſo:ſubruendum feres amulum.Aliter:piper teres pridie infuſi.cui ſubinde liquamē

suffuudes:ita ut bene tritū ac luculētum facias piperatum cui d:frutū admiſcet:qd' fit de cotoneis:qd' ſole torrente in mellis ſubſtantiā cogit':q; ſi non fuerit:uel camaræ defrutū mittet:q; Romani colorem uocant. Accipe deinceps amulū infuſū adii cies uel oriræ ſuccū & lēto igne facias amulatum. Aliter officu la de pullis expromas. deinde mittis in cacabū porros anetum ſalem cū cocta fuerint addes piper apii ſemen. deinde oridiam infuſam teres. addes liquamen a paſſum uel defrutum omnia miſces & cum iſiciis inferes.

Apotermum ſic facies:alicā elixā nucleis & amygdalis dē pilatis:& in aqua infuſis & lotis ex creta argentaria ut ad cādo rem pariter perducuntur cum iam miſcebis uuam paſſam ca renum uel paſſum deſuper confractum aſperges:& in uolu tari inferes:

Vululæ:botelli & bulbulæ iſiciata & ſic fiūt. piper tritum: & cuminum:capita porrorum breuia duo ad mole purgata: ruta:liquamē admiſcentur:pulpæ bene tunſæ & fricatæ. De nuo ipſo ſubtrito ita ut cōmiſceri poſſit mittas piperis grana & nuclei. & calcabis in materia bene lota:& ſic coquuntur: & aqua & oleo liquamine faſciculo porrorum & aneto. Botellū ſic facies. ex oui uitellis coctis nucleis pineis conciſis: cepam: porrum cōciſum:thus crudū miſces:piper minutim. & ſic in teſtinū farcies. Adiicies liquamen & uinū:& ſic coquas

Lucanicas ſimiliter ut ſupraſcriptum eſt. lucanicarū cōfe ctio. terit' piper:cuminū ſatureia:ruta. petroſelinum cōdimen tum baccæ lauri:liquamen:& admiſcet' pulpa bene tunſa ita denuo bene cum ipſo ſubtrito fricet' cū liqmine admiſto pipe integro & abūdanti pinguedine & nucleis farcies inteſtinum perq̄ tenuatim perductum:& ſic ad fumum ſuſpenditur.

Oua & cerebella teres:nucleos pineos:piper liquamē laſer

modicum: & his iteſtinum implebis elixas:poſtea aſſas.& inferes. Aliter coctam alicam & tritā cum pulpa conciſa:& trita una cum pipere & liquamine & nucleis farcies inteſtinum & elixabis.deinde cum ſale aſſabis:& cum ſinapi inferes .uel ſic conciſum in diſco. Aliter alicam purgas & cum liquamine inteſtini & abamine porro conciſi minutatim ſimul elixas. Elixato tolles pinguedinem cōcides & compendia pulpæ in ſe omnia commiſces. Terres piper: liguſticum. oua tria. hæc omnia in mortaria permiſces cum nucleis:& pipere integro:liquamine ſuffundes:inteſtina imples. eliſas & ſubaſſas:& exornas œnogaro faſiani profundes:

❡ Viriter aſſans.

Explicit liber ſecundus Apicii Artoptus:

Vt omne olus ſmaragdinum fiat pulmētariū ad uentrē

Aſparagos	Cucurbitas
Citrium	Cucumeres
Pipones melones	Maluas
Cimas & colliculos	Porros
Betas	Oliſera
Rapas ſiue napos	Raphanos
Olus molle	Herbæ ruſticæ
Vrticæ	Intybæ & lactucæ
Cardui	Funduli ſiue ſphondili
Carotæ & paſtinacæ	

Incipit eiuſdem cepuros. Liber tertius.

❡ De oleribus

u T OMNE olus ſmaradignum fiat ſi cum nitro coquatur.

ℭ Pulmentarium ad uentrem

Eras minutas: & porros requietos elixabis. in patina
b compões. terre pip. Cuminũ suffundes liq̃mẽ passũ
ut quedã ducẽda sit facias ut ferueat. cũ feruerit infe-
res similiter pulipodium in tepidã mittes ubi mollierit rades &
minutum cũ pipe: & cuminum tritũ in patina feruente mittes
& utaris. Aliter betaceos uarrones uarrobetacios sed nigros:
quorum deter sas radices: & mulso decoctas cum sale modico
& oleo in se cocta iusculum facere & potari melius: etiam si in
eo pullus sit decoctus. Aliter ad uentrẽ apios uirides cum suis
radicibus lauabis & siccabis ad solem: deinde albam & capita
porrorum simul elixabis in cacabo nouo. ut ita aquam ad ter-
tias deferueat. i. ex tribus eminis aquna remãeat. postea teres
pip liq̃men. & aliquantũ mellis humore tempabis: & aquam
apiorum decoctorum collabis in mortario: & superfundes apio.
cum simul feruerit appones. & si libitũ fuerit apios adiicies.

ℭ Aspargi.

a Sparagos siccabis. rursus in aquam calidam sub-
mittes.

Callosiores reddes cucurbitas ad gustum: cucurbitas co-
ctas expressas in patinas compones: Adiicies in mortarium pip
cuminũ silfi modici. i. laseris radicẽ rutam modicum liq̃mẽ &
aceto temperabis mittes defrr ti modicũ ut coletur ius exina-
nies in patina. Cum ferbuerit iterum ac tertio depones. & pip
minutum asperges. Aliter cururbitas iuř colocasiorum cucur
bitas coquas ex aqua in modum colocasiorũ teres piper. cu-
minum rutã suffũdes. acetũ. liquamẽ tẽpabis i cacabũ: cui adi
icies & eas cucurbitas incisas expressas in ius mittes: ut ferue-
ant amulo obligas: pip aspges & inferes. cucurbitas exprimis.
sale asperges in patina compones teres piper cuminũ coriãdri

semen mentham uiridem:leseris radicē fuffūdes acetum adii-
cies carotam nucleū teres melle acetum liquamine defruto:&
oleū tempabis & cucurbitas pfūdes:cū ferbuerint pip afpges
& inferes. Aliter cucurbitas elixatas ex liquamine oleo mero:
Aliter cucurbitas frictas œnogaro fimplici & pipere. Aliter cu
curbitas elixatas & frictas in patina compones. Cuminatum
superfūdes modico oleo superadiecto feruere facias & iferes
Aliter cucurbitas frictas tritas piper ligusticum cuminum ori
ganum cepam uinū liqmen & olū amulo obligabis in patina
& inferes. Aliter cucurbitas cum gallina duracina tubera pip
careum cuminum silfi condimenta uirida menta apium cori-
andrum puleium caro mentam uel uinum liquamen oleum
acetum. ℂ Citrium.

s Ilmontanum silfi mentam siccam acetum liquamē.

ℂ Cumeres.

c Vcumeres rasos siue ex liquamine siue ex œnogaro
siue rictu & grauitudine teneriores senties. Aliter cu-
cumeres rasos elixabis cum cerebellis elixis cumino
& melle modico. Apii semen liquamine & oleo bis obligabis.
piper asperges & inferes. Aliter cucumes piper puleium mel
uel passum liquamen & acetum interdum & silfi accedit.

ℂ Pipones & melones.

p Iper puleium mel uel passum liquamen acetum in-
terdum & silfi accedit.

ℂ Maluas.

m Aluas minores de grano ex liquamine oleo acetum
maluas maiores in œnogaro piper liquamine careno
uel passo. ℂ Cimas.

c Imas:cuminū:salē:uinū & oleum si uoles pip ligusti
cum:mēta:rutā:coriādrū: folia collicolo℞:liquamen

uinum:oleum. Aliter colliculos elixatos media bis summa fo liorum teres cum coriandro cepa:cumino.piperc:passo.uel ca reno:& oleo modico. Aliter colliculi assati in patina composi ta condiunt liquamine oleo mero cumino super asperges por rum:cuminum:coriandrũ uiridẽ sup concides. Aliter colliculi conditi ut supra cum elixis porris coquantur. Aliter colliculos condies ut supra admisces oliuas uirides & simul ferueãt. Ali ter colliculis conditis ut supra superfundes alicam elixamcũ nucleis & uua passa sup asperges. ¶ Porros.

p Orros maturos fieri:pugnũ salis aquam & oleũ mix tum facies:& ibi coquas & eximes cũ oleo liqmime mero & inferes. Aliter porros aptos foliis colliculorũ & in primis coquas ut supra inferes. Aliter porros in bacca co ctos ut supra inferes. Aliter porri quam elixati erunt.fabæ nõ dum conditæ plurimum admisce conditura,in qua eos mãdu caturus es. ¶ Betas.

c Oncides porrum.coriandrũ:cuminũ uuã passã.fari nã:& oia in medullam mittes ligabis & ita inferes ex liqmie oleo & aceto. Aliter betas elixas & sinapi oleo modico & aceto bene inferuntur. ¶ Olisera.

o Lisera in fasciculum redacta mãu ex liquamine oleo & mero bene inferuntur uel cum piscibus assis.

¶ Rapas siue napos.

r Apos siue napos elixatos exprimes.deide teres cũinũ plurimũ:rutã min9:laser parthicũ:uel acetũ:liqmen defrutum & oleum modice feruere facias & inferes: Aliter rapas siue napos elixas inferes, oleum subinstillabis.Si uoles acetum addes. ¶ Raphanos:

r Aphanos cum piperato ita ut piper cum liquamine teres. ¶ Olus molle.

Lus molle ex olisatro cocto ex aqua nitrata expressũ
o cõcides:minutũ teres pip liguſticũ:ſatureiã ſiccã cũ
cepa ſicca:liquamen oleũ & uinũ. Aliter ollus molle
apiũ coquas ex aqua nitrata excides: & concides minutatim
in mortario teres:piper liguſticũ:origanũ cepã uinũ.liquamẽ
& oleũ coquas i pultario.& ſic apiũ cõmiſces. Aliter olus mol
le ex foliis lactucaꝝ cũ cepis coquas ex aqua nitrata expreſſa.
concides minutatim in mortario teres piper liguſticũ apii ſe-
men.mentã ſicca.cepã liquamen.oleum.& uinum. Aliter olꝰ
molle ne araſcat ſũma quæq amputať & purgamenta & cau
les malefactos in aqua abſynthii contegito.

ℂ Herbæ ruſticæ.

l Iquamen oleo aceto a manu uel in patina pipere cu-
mino baccis lentiſci.

ℂ Vrticæ.

u Rticã fœminã ſole in ariete poſito aduerſus ægritu-
dinem ſumes ſi uoles.

ℂ Intubæ & lactucæ.

Ntuba ex liquamine oleo modico medice cepa cõci-
i ſa ꝑ lactucis:hyeme intubæ ex embãmate uel melle
& aceto. Agri lactucas cũ oxyporo aceto.& modico
liquamine ad digeſtionem & inflationem & ne lactucæ lædãt
cũ unc.ii.Gimber.unc.i.Rutæ uiridia unc.i.dactiloꝝ pinguiũ
ſcrup.xii.piperis unc.i.mellis unc.viii.cuminum æthiopũ aut
ſyriacũ & poſtea infundes i aceto. Cum ſiccauerit dimidium
coclearium liquamine & aceto modico miſces,aut poſt cœnã
dimidiũ cocleare accipies.

ℂ Cardui.

Arduos liquamine oleo & ouis concifis. Aliter cardu
c os.rutam.mentã.coriãdrum.feniculum oĩa uiridia
teres.addes piper liguſticũ.uel liquamen & oleum.

¶ Spondili uel fonduli.

Pondili fricti ex œnogaro simplici. Aliter spondili eli
s xi ex sale oleo mero coriandro uiridi conciso & pipe
re itegro. Aliter sphondilos elixos pfundes amulato
ifrascripto. Apii semē. rutā. mel. piper teres: passum liquamen
& oleū modice amulo obligas piper asp ges & inferes. Aliter
sphondilos teres. cuminum: rutam: liquamen. carenum mo
dice oleū. coriandrum uiridē & porrū & sphondilos iferes p
salso: aliter sphōdilos elixatos pdurabis mittes in cacabum ole
um liquamen pip. passū: collabis & obligas. Aliter sphondilos
elixatos conteres & neruos eorum eximes. deinde cum eis ali
ca elixata: & oua conteres: liquamen. piper: isicia ex his facies
cum nucleis & pipere in augumento assabis: œnogaro cōtin
ges: & pro isiciis inferes. ¶ Carotæ seu pastinacæ.

Arotæ seu pastinacæ fricto œnogaro inferuntur: Ali
c ter carotas sale oleo puro & aceto. Aliter carotas eli
xatas concisas & cumino oleo modico coques & infe
res cuminatū coliorum facies.

Explicit Apicii Cepurica de oleribus Liber tertius.

Apicii Celii Pandecter. Liber Quartus.

Salacattabia.
Patinæ piscium holerum & pomorum.
Minutal de piscibus uel isiciis.
Ptisana uel succum. Gustum.

Salacattabia.

Salacattabia piper: mentam; apium. puleium
a ridum: caseum: nucleos: pineos: mel acetum
liquamen: ouorum uitella: aquam recentem:
panem ex posca maceratum exprimes caseū
bubulum: cucumeres in cacabulo compones interpositis nu

interpositis nũcleis mittes concisi capparis minuti iecusculis gallinarum ius profundes sup frigidã collocabis:& sic appões Aliter salacattabia apiciana adiicies i mortario apii semen:puleiũ aridũ mentã aridã.Gingiber:coriãdrũ uiridẽ:uuam passã enucleatã:mel:acetũ:oleũ:& uinum cõteres.adiicies in cacabulo panis picẽtini tria frusta:iterpones pulpas pulli:glãdulas hædias:caseũ:uestinũ:nucleos pineos:cucumeres:cœpas aridas:minute cõcisas:ius supra perfundes. Insup niuẽ sub ora asperges & inferes Aliter salacattabia:panẽ alexandrinum excauabis i posca macerabis.Adiicies in mortarium piper mentam:alliũ coriandrũ uiridẽ.caseum bubulum sale conditum: aquã:oleum:insuper uinum:& inferes.

℄ Patina piscium olerum & pomoꝝ.

P Atina quottidiana:cerebella elixata teres.tũ piper cuminũ:laser cũ liquamine:carenũ cum lacte: & olus ad ignẽ lenẽ uel ad aquã calidã coques. Aliter patina uersatilis nucleos:nuces fractas teres eas & teres cũ melle pipere liquamine lacte & ouis olei modicũ. Aliter patina tirsum lactucæ teres cũ pipere liquamine careno:aquã oleo coques: ouis obligabis:pip asperges & iferes Aliter patina frisilis accipies olisatra purgas:lanas:coques. Adiicies in mortario piper scrupulos.yi.suffundes liquamẽ fricabis:postea adiicies cerebella fricabis interim adiicies.olisatra & simul cõteres postea franges oua.yiii. Adiicies cyathũ liquaminis uini cyathũ passi cyathũ.cõtrita simul tẽpabis patinã punges impones itermo spodio.postea qđ coctum fuerit:piper aspges:& inferes. Aliter patina de asparagis frigida accipies asparagos purgatos i mortario fricabis aqua suffundes perfricabis.per colum colabis.& mittes ficedulas curtas tres.in mortario piperis scrupulos,sed adiicies liquamen fricabis uini cyathum.uini passi cya

thum mittes iu cacabulum olei unc:iii.illic ferueant perunges patinam.in ea oua sex cum œnogaro misces cum succo aspa-ragi impones cineri calido. mittes impensam suprascriptam tunc ficedulas cōpones:coques piper asperges & inferes. Aliter patina de asparagis adiicies in mortario asparagorum præcisuras:quæ proiiciuntur.teres piper ligusticum:coriandrum uiridem:satureiam:cepam:uinum:liquamen & oleum succū transferes in patellam perunctam.& si uolueris oua dissolues ad ignem:ut obliget:piper minutum asperges.aliter patinam ex rusticis siue tinis:siue sinapi:uiridi:siue cucumere:siue colliculis.ita facies si uolueris substernes pulpas piscium uel pullorum. Aliter patina de sambuco calida & frigida: Accipies semen de sambuco purgabis.ex aqua decoques speculū exsiccabis patinam:compones ad surcellum:adiicies piperis scrupulos.vi. suffunde liquamen.postea adiicies liquaminis cyathum.i.uini cyatum:passi cyathū teres.tantum in patinā mittes olei unci.iiii.pones intermospodio & facies ut ferueat. Cū ferueritfranges postea oua.vi.agitabis & patinam sic obligabis.Cum obligaueris:piper asperges & inferes.patinam de toris accipies tosiis & exfoliabis.album tolles.mittes in mortarium.suffundes liquamen: fricabis: postea mittes liquaminis cyathum unum:& succum per collum collabis. Accipies cerebella quatuor eneruabis & teres:piperis scrupulos.octo suffundes ex succo fricabis:postea oua octo frangis. uini cyathū unum passi cyathum unum olei modicum. pastea patinam perunges:& eam impones cineri calido:& sic impēsam suprascriptam mittes cum cocta fuerit intermospodio:piperis puluerem superasperges & iferes. Aliter patina de cucurbita. Cucurbitas elixas & frictas:in patina cōpones cuminatum superfūdes:modico oleo supadiecto:feruere facias:& iferes patina

de apabadiade ex oleo maceratas in cumana compones. adii-
cies oleum: liquamen: uinum. Alligas fasciculos rutæ & ori-
ganum: & subinde fasciculos. apabadialis cum cocta fuerit
proiicies fasciculos: & piper asperges & inferes. Aliter pati-
na de abua siue apua pulpas piscis assi uel elissi minutatim fa-
cies ita abundanter. ut patinam qualem uoles adimplerē possis
teres piper modicum rutæ suffundes liquamen quod satis erit
& olei modicum & comisces in tina cum pulpis sic & oua cru
da confracta: & unum corpus fiat. desuper leuiter compones
urticas marinas: ut non cum ouis misceantur. impones ad ua-
porem ut cum ouis ire possint. ut cum siccauerint: super asper
gis piper tritum: & inferes ad mentam: nemo agnoscet quid
manducet. Aliter patinam ex lacte nucleos infundes: & sic-
cas eos recentes impræparatos habebis accipes patinam. &
in ea compones singula in frascripta. mediana maluarum &
betarum & porros maturos apios olus molle & uirida elixa.
pullum raptum & iure coctum cerebella elixa lucanica oua
dura per medium incisa mittes. loganones porcinos ex iure ta
tarentino farsos coctos concisos in cinere pullorum pulpas.
piscis fricti. urticas marinas pulpas ostreorum. caseos recen-
tes. alternis compones. nucleos. & piper integrum asper-
ges. Ius tale profundes piper ligusticum apii semen sil-
fii coques. At ubi cocta fuerit lac colas cui cruda oua commis
ces ut unum corpus fiat. & super illa omnia perfundes cum
cocta fuerit echino recentiores piper asperges & inferes.

Patinam apicianam sic facies. frusta suminis cocti pulpas
piscium: pulpas pulli: ficedulas uel pectora turdorum cocta:
& quæcunque optima fuerint. hæc omnia concides diligen-
ter præter ficedulas: oua uero cruda cum oleo dissoluis: teres:

piper ligusticum:suffundes:liquamen:uium passum:& in ca-
cabum mittes.ut calefiat:& amulo obligas.Antea tamen pul-
pas cōcisas uniuersas illuc mittes:& sic bulliat. At ubi coctum
fuerit leuabis cum iure suo.& in patellalternis detrulare fūdes
cum piperi grana integra:& nucleis: pineis.ita ut per singula
coria substernas diploidem:in laganum similter quotquot la
gana posueris tot trullas imples desupadiicies uinum nero la
ganum fistula percuties:& super impones.piper asperges an
te tamen illas pulpas:ouis confractis obligabis:& sic in caca-
bum mittes:tum impensam patellam æneam qua em debes
habere infra ostendatur patina quottidiana.

Accipes frustra suminis cocta pulpas piscium coctas:hæc
omnia condies diligenter.Accipias patellam æneam oua con-
fringes in cacabum & dissolues adiicies in mortarium:piper li
gusticum origanū:fricabis suffundes:liquamen:uinum passū
& oleum modice exinanies i cacabum facies ut ferueat.Cum
feruerit & obligas pulpas:quas subcultrasti in ius mittis.sub-
sterne diploides:patinam æneam:& trullam plenam pulpæ.
& dispergis oleum:& laganum pōes similiter:quotquot laga-
na posueris tot trullas impensæ adiicies.unum laganum fistu
la percutis a superficie uersas indiscum.insuper in superfici-
em pones:piper.asperges & inferes.

Patina uersatilis uice dulci:nucleos:pineos: nuces: fractas:
& purgatas attorebis eas: teres cum melle pipere liquamine
lacte ouis modico melle:& oleo:patellam tirotaricam ex quo-
cunq; salso uolueris coques:ex oleo exossabis & crebella co-
cta pulpas piscium. Iecuscula pullorum:caseum mollem ex
caldatum hæc omnia calefacies in patella:teres. piper ligusti-
cum:origanum:rutæ:baccam:uinum:mulsum oleum:patel-
la ad lentum ignem;ut coquatur;ouis crudis obligabis .ador-

dinabis cuminum minutum:asperges & inferes.

Patellam siccam isicia tursiōe eneruabis cōcides minutati teres pip ligusticū.origanum.petroselinum.coriandrū.cuminum rutæ baccā.mentā siccā ipsū tursionē.isicia deformabis: Vinum liquamen.oleum coques.coctum in patellam collocabis.ius i ea facies.piper ligusticum.satureiā.cepam.uinū.acetum.oleum trāsferes in patellam coques amulo obligas.timū & piper minutum asperges,& de quacunque libra si uolueris facies ut supra.

Patina de apua.fricta apua lauas oua confringes. & cum aqua cōmisces.adiices liquamen .uinū:oleū. facias ut ferueat & cum feruerit mittes apuam cū duxerit subtiliter uersas facies ut colore œnogarū simplex pfundes pip aspges & inferes.

Patina ex lagitis & cerebellis.friges oua dura cerebella elixas & eneruas cirema pullorum coques. hæc omnia diuides præter piscem compones in patina præmista salsum coctum in medio pones.teres piper ligusticum suffundes ut dulcis sit piperatum mittes in patinam facies ut ferueat.cum ferbuerit. ramo rutæ agitabis.& amulo obligabis.

Patinam amulorum loco salsi mulos rades in patina nuda. Compones adiicies ut ferueat cum ferbuerit.mulsum mittes aut passum piper asperges & inferes.

Patina piscium loco.salsi pisces qualeslibet curatos friges in patina cōpones adiicies olei q̄ satis est.& salsū interpōes facies ut ferueat cū ferbuerit.mittes mulsum & ius agitabis.

Patina piscum .pisces qualeslibet rades & duratos mittes cepas siccas.ascalonias uel alterius generis concides in patinam & pisces super compones.adiicies liquamen oleum cum coctum fuerit.salsum coctum in medio pones.addēdum acetum asperges,& coronam bubulam.

Patellam lucretianam.cepas pallacanas purgas uiridia ca-rum proiicies in patinam concides liquaminis modicum oleū & aquam cum coquit̄.salsum crudū in mediū ponis. At ubi cum salso prope cocta fuerit melle coclearc asperges accti & defruti pusillū gustas si fatuū exuerit liquamē adiicies si salsū mellis modicum & coronam bubulam aspergis ut bulliat.

Patinam zomore ganonas crudos quoslibet pisces in patina compones.adiicies oleum:liquamen:uinum coctū:fasiculum porri coriandri:dum coquatur:teres piper ligusticum origani fasciculum de suo sibi fricabis.suffundes ius de suo sibi oua cruda solues tempera exinanies in patinam facies ut obliget:cum tenuerit piper asperges & inferes.

Patina solearum .soleas battues & curatas compones in patina adiicies oleum:liquamen:uinum:dum coquitur teres piper ligusticum.origanum fricabis suffundes ius oua cruda ut unum corpus facies.super soleas refundes lēto igni & coques cum duxerit piper aspergis & inferes.

Patina de piscibus. piperis unc. garœni eminam conditi eminam olei unc.ii.

Patina de piscibus:uuam passam:pip ligusticū. origanum çepam.uinum.liq̄men:oleū.nō feres in patellā.cū cocta fuerit adiicies in ipsam pisciculos coctos.amulo obligas & inferes.

Patina de piscibus.denticem auratam.& mugilem accipies pisces curatos subassabis.postea eos in pulpas carpeas:deinde ostrea curabis.Adiicies.in mortarium piperis scrupulos. yi.suffundes liqnamē.fricabis:postea adiicies liquaminis: cyathum unū.uini cyathū.unum:mittes in cacabum:& olei unc. iii.& ostra.œnogaꝝ facies feruere:cum ferbuerit patinam per ungis. & in pulpam suprascriptam mittes & in conditurā de ostreis facies.ut feruear:cum ferbuerit franges.oua.xl.infun-

des super ostrea cum strinxerint p'per:asperges & inferes.

Patina de pisce lupo.teres.piper.cuminum.petroselinum: rutam:cepā.mel.liquamen.passum olei guttas.

Patina de sorbis calida & frigida:accipies sorba.purgas in mortario fricabis per collum colabis cerebella eneruabis quatuor cocta mittes in mortario.piperis scrupulos.viii.suffūdes liquamen fricabis adiicies orba in se contēperabis frāges oua viii.adiicies cyathum liquaminis unum patinam mundam p unges & intermospodio pones & sic eam impensā mittes: ac subt9 supra termospodium habeat cum cocta fuerit.pip minutum aspergis & inferes.

Patina de piscib9 persica duriora purgabis frustratim concides.elixas in patina compones,olei modicum superinstillabis & & cum cuminato inferes.

Patina de pyris.pyra elixa & purgata est medio teres.cum pipere:cumino.melle.passo.liquamine.oleo.modico ouis myxis.patinam facies.piper.super aspergis & inferes.

Patina urticarum calida & frigida.urticā accipies.lauas.colas per colū.ex siccabis in tabula.eam concides teres piperis scrupulos.x.suffundes liquamen.fricabis postea adiicies liquaminis cyathos duos.olei unc.vi.Cacab9 ferueat.Cum ferbuerit coctum tolles ut refrigescet. Postea patinam mundam perunges. franges oua octo.& agitabis perfundes subtus supra cinerem calidum habeat coctum: piper minutum aspergis & inferes.

Patina de cydonis.Mala cydonia cū porris melle liquamine oleo defricato coquescet inferes uel elixata ex melle.

Minutal marinum pisces in cacabum adiicies liquamen: oleum.uinum.cocturam.porros.capitatos.coriandrum.minutatim concides.isiciola de piscibus minuta facies & pulpas

piſcis cocti cum caparis urticas marias bene lotas mittes hæc omnia cũ cocta fuerint.teres.piper.liguſticum.origanum fricabis.ſuffundes liquamen.ius de ſuo ſibi exinanies in cacabũ Cum ferbuerit.tractam cõfringes.obligas cum ferbuerit agitas.piper aſpergis & inferes.

Minutal tarentinum cõdices in cacabum albamẽ de porris minutatim:adicies oleum.liquamen.cocturam iſiciola uel deminuta & ſic tempera ut tenetur ſit iſiciũ tarẽtinũ facies. Inter iſiciã cõfectionẽ inuenies ius tale facies. piper liguſticum. origanũ fricabis.ſuffũdes liquamẽ.ius de ſuo ſibi uino & paſſo tẽperabis:mittes in cacabum.cum ferbuerit tractã confringes.obligas.piper aſpergis & inferes.

Minutal apicianum.oleũ liquamen.uinum. porrũ capitatũ.mentã.piſciculos.iſiciola minuta teſticulos caponum. glãdulas porcellinas.hæc oĩa in ſe coquant̃.teres:piper liguſticũ coriandrũ uiridẽ uel ſemen·ſuffundis liquamẽ adiicies mellis modicũ.& ius dè ſuo ſibi uino & melle temperabis facias ut ferueat cum ferbuerit tractam confringes.obligas . coagitas. piper aſpergis & inferes.

Minutal matianum.adiicies in cacabum oleum.liquamen cocturam cõcides porrũ.coriandrũ.iſicia minuta. ſpatu am. porcinam coctã.teſſallatim.concides cũ ſua ſibi tergilla. facies ut ſimul coquantur media coctura mala matiana purgata intrinſecus conciſa teſſelatim mittes dum coquitur.teres.pip: cuminum.coriandrum.uiridem uel ſemen mentam.laſeris radicem.ſuffundis acetum.mel.liquamẽ. defrutum. modice.& ius de ſuo ſibi aceto modico temperabis.cũ ferbuerit tractã confringes & ex ea obligas piper aſperges & inferes:

Minutal dulce ex citriis.adiicies in cacabo oleum liquamẽ cocturam portum capitatum concides coriandrũ minutatĩ

ſpatulam porcinam coctã iſiciola mi nuta dum coquit̃ teres piper cumino coriandrũ uel ſemen: rutã uiridẽ. laſeris radicẽ: ſuffundis: acetũ: defrutũ. Ius de ſuo ſibi aceto temperabis ut feruat. Cum ferbuerit: citrum purgatum introferas teſſalati conciſum & elixatum in cacabũ mittes. tractã cõfringes & ex ea obligas piper aſpergis & inferes.

Minutal ex præcoq;: adiicies in cacabo oleum: liquamen uinum: cõcides cepam aſcaloniam aridam. ſpatulam porcinam coctam teſſellatim concides. his omnibus coctis teres: piper: cuminũ: mentã ſiccam anetum ſuffundis mel: liquamen: paſſum: acetũ modice ius de ſuo ſibi tẽperabis præcoqui enucleata mittes. facies ut inferueant donec percoquantur fracta confriges. ex ea obligas piper aſpergis & inferes.

Minutal ex iocinoribus & pulmonibus leporis inuenies inter lepores quẽadmodũ facies. adiicies i cacabũ liq̃mẽ: uinũ: oleũ coctura porrorũ & coriandrũ cõciſum: iſicia minuta: ſpatulam porcinam coctã teſſelatim: conciſam & in eundem cacabum mittes. Dum coquit̃ teres: piper liguſticũ: origanum. Ius de ſuo ſibi uino & paſſo temperabis facies ut feruecat: cum ferbuerit tractam confringes & ex ea obligas. piper aſpergis: & inferes. Minutal ex roſis eodẽ iure ſupraſcripto ſed paſſum plus adiicies.

¶ Ptiſana uel ſuccum.

p Tiſana uel ſuccum. ptiſanam ſic facies ptiſanam lauãdo fricas: quam ante diem infundes. Imponés ſupra ignem calidum cum ferbuerit mittes olei ſatis & aneti modicũ faſciculum: cepam: ſiccam ſatureiam & colediũ ut ubi coquantur propter ſuccum mittes coriandrũ uiridem & ſalem ſimul tritum: & facies ut ferueat. Cum bene ferbuerit tolles faſciculum: & tranſferes in alterum cacabum ptiſanã

sic ne fundum tangat ꝑpter comburturam ligas & colas i cacabo. supra acronē coloesium teres piper ligusticū. pulei aridi modicū cuminum & silfi frictū. ut bene tegat' suffundis acetum defrutum. liquamē refundis in cacabum: sed coloesium acronem facias ut ferueat supignē lentū. Ptisanā barricā infūdis Cicer. lenticulā pisa. defrixas ptisanā. & cū leguminib9 elixas. ubi bene bullierit olei satis mittis. & super uiridia cōcidis porrū. coriandrū. anetū. feniculū. beta. malua. colliculū. molle: & uiride minutatim cōcisa in cacabum mittis. colliculos elixas & teres phœniculi semē satis origanū silfi. ligusticū postquā tribueris liquamine tēperabis. & super legumina refundis & agites. Colliculoꝝ minutas super concidis.

Gustum.

Vstū uersatile: albas betas minutas: porros reçetos apios: bulbos: cocleas elixas. Gingibera pullorū aucellas: isicia coquas: ex iure perungis patinā: & folia maluaꝝ substernis: & ꝑmixta olera cōponis: sicut laxa permisces: bulbos inuersos damascenas cocleas: isicia lucanicas breues cōcidis: liquamine oleo: uino: aceto: ponis ut ferueat. Cum ferbuerit teres piper ligusticū: gingiber: pyretrū modicum fricabis. suffundis & facies ut bulliat. patina oua complura confringis & ius mortarii reliquum cōmoues. cōmisces patinā obligabis. Dum ducis oœnogaꝝ ad eam sic facies. Teres piper ligusticū: fricabis: suffundis liquamen. & uino passo temperabis in cacabulo mittis olei modicum facies ut ferueat: cum ferbuerit amolo obligas: patinam uersas in lancem foliam maluarum misces ante tollis œnogaro perfūdis. insuper piper aspergis & inferes.

Gustum de oleribus condies bulbos liquamine oleo uino cum cocti fuerint: iecinora porcelli & gallinarum & un

gellas & scellas diuisas hæc omnia cum bulbis ferueant. cum ferbuerint teres piper ligusticum: suffundis liquamen uinum & passum ut dulce sit ius de suo sibi suffundis: reuocas in bulbos cum ferbuerint ad momentum emulo obligas.

Gustum de cucurbitis farsilib9. Cucurbitas a latere subtiliter ad modum tessellæ oblongæ decidas & excauas & mittis in frigidam impensã ad eam sic facies. Teres piper ligusticũ: origanum suffundis liq̃men: cerebella cocta teres oua cruda dissolues & mittes unum corpus efficias liquamen tempabis: & cucurbitas suprascriptas non: plene coctas & ex ea impẽsa imples. de tessella sua recludis: surclas: & coctas eximes & frigis œnogarum sic facies. teres piper ligusticũ: suffũdis uinum & liquamẽ passo tẽpabis. olei modicum mittis in cacabũ & sic facias ut ferueas. cũ ferbuerit amulo obligas. & cucurbitas frictas œnogaro perfundis: & piper aspergis & inferes.

Gustum de percoquis. Duracina primotica pusilla præco quia purgas enucleas: in frigidam mittis in patina componis. teres piper: mentam siccam. suffũdis liquamen: adiicies mel: passum uinum & acetum refundis in patina super precoquia: olei modicum mittis & lento igni ferueat: amulo obligas. piper aspergis & inferes.

Explicit Apicii pandecter. Liber quartus.

Apicii Celii Osprion. Liber quintus.

¶ Pultes.

PVltes Iulianæ sic coquantur. Alica purgata infundis coques facies ut ferueat cum ferbuerit oleum mittis:

cum spissauerit ligas diligenter adiicies cerebella duo cocta & selibram pulpæ quasi ad esicia liate cum cerebellis teres: & in cacabum mittis. Teres piper ligusticum phœniculi semē ius: fundis liquamen & uinum modice mittis in cacabum supra cerebella & pulpam ubi satis fuerit: cum iure misces. Ex hoc pã latim alicam condies: & ad trulam permisces. & alias: ut quasi succus uideatur.

Piutes cum iure œnogari cocti plutes œnogari bene cocti iure condies copadias inulam siue alicam coctam: hoc iure cõdies: & cum copidiis porcinis apponis œno cocti iure cõditis:

Pultes tractogale lactis sextarium: & aquæ modicum mittis in cacabo nouo: & lento igni ferueat teres sorbiculos tracte siccas & confringis & partib⁹ in læsum mittis ne uatura quædam miscendos agitabis cum cocta fuerit: ut & super ignem mittis: melle ex musteis cum lacte. similiter facies salem & oleum minus mittis.

Pultes alicam purgatam infundis. coques dum ferbuerit oleum mittis. Cum spissauerit adiicies cerebella duo cocta & selibram pulpæ quasi ad esicia: liate cum cerebellis teres in cacabum mittes. Teres piper ligusticum: phœniculi semē suffũdis: liquamen & meri modicum & mittis in cacabum: supra cerebella & pulpam: ubi satis fuerit cum iurē misces Ex hoc paulatim alicam condies: sed ius ut quasi succus uideatur.

¶ Lenticulam.

L Enticulam ex spondilis siue fondilis accipies cacabũ mundum adiicies in mortarium piper. cuminum. semen coriandri. menta rutæ pulei fricabis. Suffundis acetum: adiicies mel liquamen: & defrutum aceto tẽperabis re exianies i cacabos sphõdilos elixatos teres & mittis ut feruẽat

Cum bene ferbuerint obligas:adiicies inuolutari oleum uiridem lenticulam.

De castaneis:accipies cacabum nouum & castáeas purgatas diligenter mittis:adiicies aquam & nitrum modice facias ut coquatur.Cum coquitur mittes in mortario.piper cuminũ semen coriandri:rutæ:laseris radicem:mentam:puleium.fricabis Suffundis.acetum.mel liquamen:aceto temperabis:& super castaneas coctas refundis.Adiicies oleum:facies ut ferueat.Cum ferbuerit tutũclabis ut in mortario trias.Gustas si qd deest:ades cum inuolitare miseris:addes oleum uiridem.Aliter lenticulam coquis:cum despumaueris porrũ & coriandrũ uiridem supermittis:Coriandri semen:puleiũ:laseris radicem.semen mentæ & rutæ suffundis:acetum adiicies melle liquamine.aceto.defruto tẽperabis:adiicies oleũ agitabis:si qd opus fuerit mittis amullo obligas:Insup oleum uiridẽ mittis:piper aspergis & inferes.

Pisa.

P Isum coques cum despumauerit:porrũ :coriãdrum & cumium supramittis.Teres piper ligusticũ careũ hoc est cara uita careum anetũ.ocynum:uiridẽ suffundis:liquino & liquamie temperabis.facies ut ferueat.Cum ferbuerit agitabis.si quid defuerit mittis & inferes.

Pisam farsilem coque s cui oleum mittis abdomen.& mittiin cacabum liquamen & porrum capitatum.Coriandrum uiridem imponis ut coquatur.Eficia minuta facies quadrata.& coques simul turdos uel aucellas uel depullo cõciso & cerebella prope cocta.Cũ ius cello coque lucanicas petasonem elixas.porro ex aqua coques nucleorum eminam frigis teres pip ligusticũ.origanũ.Zinziber ius abdomis fundis deide nucleos aspergis:ut supra pisam mittis ut tegas fundũ angularis & sic

componis supra petasonis pulpas porros lucanicas concisas. iterum pisam supermittis.item alternis aptabis obsonia quousq; impleatur angularis.nouissime pisa admittis .ut intus oia cõtineat coques in furno uel lento igni iponis ut ducat ad se deorsum oua dura facies:uitella eiicies in mortario mittis cũ pipere albo nucleis melle uino candido.& liquamine modico teres & mittis in uas:ut ferueat:cum ferbuerit:pisam mittis in lancem & hoc iure perfundis.hoc ius candidum appellatur.

Pisum indicum pisum coques cũ despumauerit porrũ.& coriandrium concides & mittes in cacabum ut ferueat:& accipies sepias minutas sicquomodo sunt cum atramẽto suo ut simul coquantur:adiicies oleũ:liquamẽ & uinũ:fasciculũ porri & coriandri facies ut coquatur.Cum coctũ fuerit teres piper ligusticum:origanũ:calci modicũ suffundis ius de suo sibi:uino:& sub passo tempabis.sepias minutali concides:& in pisũ mittes piper aspges pisũ coques:agitabis & mittis in frigidã.cũ refrigerauit:deinde agitabis.Cõcidis cepã minutatim:& albamentũ oui:oleo & sale cõdies:aceti modicũ adiicies:in bolletũ uitellũ oui cocti colas insuper oleũ uiride mittis & inferes.

Pisam uitellinam siue fabam pisam coques lias teres piper ligusticum zinziber:& super condimenta mittis uitella ouorũ quæ dura coxeris.mellis unc.iii.teres: liquamen.uinum & acetum:hæc omnia mittis in cacabum & condimenta quæ triuisti adiecto oleo ponis:ut ferueat.condies pisã.lias si aspera fuerit melle mittis & inferes.

Aliter pisa siue faba ubi despumaueris teres liquamen:mel carenum.cuminum.rutam.apii semen:oleum.& uinum. iutunclabis cum pipere trito.& cum isiciis inferes.Aliter pisam siue fabam despumatam subtrito lasere parthico liquamẽ & careno condies.oleum modice superfundis & inferes.

Pisam adulteram uersatilem coques: pisam cerebella uel aucellas: uel turdos exossatos a pectore: lucanicas iecinora zizeria pullos in cacabum mittis liquamē: oleum fasciculū porri capitat: coriandrū uiridē concidis. & cum cerebellis coques teres piper ligusticum & liquamen.

Pisam siue fabā uitellianam: pisam siue fabam coques cū despumauerit mittes porrum: coriandrum: & flores maluaꝝ. Dū coquit teres: piper ligusticū: origanū: phœniculi semen. suffundis liquamen. & uinū in cacabum adiicies oleū. cum ferbuerit agitas oleū uiride insuper mittis. & inferes.

Concicla.

c Onciclā cum faba coques. teres piper ligusticum. cuminū. coriandrum uiridem suffundis: liquamē uino & liquamē in ea tēperabis. mittis in caca bū. adiicies oleum. lento igni ferueat & inferes.

Concliclam apicianam. accipies cumanam mūdam. ubi coques pisum. Cui mittis lucanicas concisas. isiciola porcina. pulpas. petasonem. teres piper ligusticū. origanum. anetum. cepā siccā. coriandrum uiridem. suffundis. liquamen uino. liquamine temperabis mittis in cumanam. cui adiicies oleum. perungis ubiq & cum bibat. oleum igni lento coques. ita ut ferueat & inferes.

Concicla de pisa simplici. pisam coques cū despumauerit. fasciculum porri. & coriandri mittis. Dum coquitur teres pip ligusticū. origanū. fasiculum de suo sibi fricabis suffundis liquamine temperabis. mittis superadiicies oleum & lento igni ferueat & inferes.

Concicla cōmodiana. pisam coquem cum despumauerit. teres piper ligusticum: anetum cepā siccā suffundis liquamē uino & liquamine temperabis. mittis i cacabum ut combibat

Deinde oua quatuor solues.in sextarium pisæ mittis in cuma, na ad ignē ponis.ut ducat & inferes.Aliter conciclā sic facies. Concidis pullum minutalis liquamie:oleo:& uino feruēat. cō cidis cepam:coriandrū minutum cerebella eneruata.mittis in eundem pullum.Cū coctus fuerit:lauas exossas:concidis mi nutatim cepā & coriandrū colis ibi pisam coctā:non conditas accipies conciclam pro modo componis uarie.deinde teres pi per cuminū sunffundis ius de suo sibi.Itē i mortario oua duo dissolues.temperas ius de suo sibi suffundis pisæ integræ eli xæ uel nucleis adornabit & lento igne feruere facies & inferes Aliter cōcicla conclidatus pullus:uel porcellus exossatus pul lum a pectore femora eius iungis in porrectum surculo alli gas & impensam.Concicla farsilis paras & facies.Alternis pi sam lotam:cerebella.lucanicas & cætera:teres piper ligusticū. origanum.& gingiber liquamen suffundis passo & uino tem perabis.facies ut ferueat.& cum ferbuerit mittis modice.& ip sam condieris alternis in pullo componis omento tegis & in operculo deponis.& in furnum mittis.ut coquātur paulatim & inferes.

Tisana & alica.

t Isanam & alicam.Alicā uel succū tisaræ sic facies.Ti sanam uel alicam lauando fricas.quā ante diē infun dis.imponis sup ignē uel dum cū bullierit mittes olei satis & aneti modicum.fasciculū.cepā siccā.satureiam.& co lonium ut ibi coquatur.propter succum mittis coriandrum ui ridē & salem simul tritum & facies ut ferueat.Cum bene fer buerit tollis fasciculum & transfers in altero cacabo tisanam sic ne fundum tangat propter cōbusturam.ligas bene & co las in cacabo super acronem coloniū.teres piper ligusticū pu lei aridi modicū.cuminum sil frictum ut bene tegat suffundis

mel acetũ defrutũ liquamen refundis in cacabum, sed colosiũ acronẽ facies ut ferueat super ignẽ lentũ. Aliter ptisanã infundis cicer lẽticulã. pisam defricas ptisanã & cũ leguminibus elixas. Vbi bene bullierit olei satis mittis. & super uiridia concidis porꝝ coriandrũ anetũ phœniculũ molle. hæc uiridia mina cõcisa in cacabo coliculos elixas & teres phœniculi semen satis origanũ silphi piper ligusticũ. Postq̃ triueris liquamine tẽperas. & super legumina refũdis agitas coliculoꝝ minatas sup cõcidis.

Fabatiæ uirides & baianæ.

f Abatiæ uirides ex liquamine oleo coriandro uiridi cumino & porro conciso coctæ inferunt. Aliter fabatiæ frictæ ex liquamine inferuntur. Aliter fabatiæ ex sinapi trito melle nucleis ruta cumino ex aceto inferuntur.

Baianas elixas minutatim concidis ruta. apio uiridi porro: aceto: oleo. liquamine. careno uel passo modico inferes.

Fœnum græcum.

f Oenũ græcũ ex liq̃mie oleo & uino. fascoli & cicer: Fascoli uirides & cicer ex sale cumino oleo & mero modico inferũtur. Aliter fascolus siue cicer frictos ex œnogaro & pipere gustabis & elixatim sũpto semie cũ ouis: in patella phœniculo uiride piper & liquamen & careno modico pro salso inferuntur. uel simpliciter & solet.

Explicit Apicii Osprion. Liber quintus.

Incipit Tropheteς Liber sextus:

i N strutione elixo piper mēta cuminū:passum:apii semen:dactylos uel cariotas:mel acetū passū liquamē & oleum modice.& in cacabo facies ut bulliat amulo obligas:& sic partes strutionis in lāce perfundis.& desuper piper aspergis. Si autē cōditurā coquere uolueris.alicā addis.

Aliter strutione elixo piper ligusticū: tymum aut satureiā mel sinape acetum liquamen:& oleum.

In grue uel anate pdice turure palūbo colūbo: & diuersis auibus Gruē uel anatē lauas uel ornas:& includis i olla adiicies aquā solē:anetū:dimidia coctura. decoques dū obdurcē leuas.& itez in cacabū mittis cum oleo liquamine cū fasciculo origani:& coriandri prope cocturā:defrutū modice mittis ut coloret. Teres piper ligusticū:cuminū coriandrū:laseris radicem:rutam carenum:mel diffundis ius de suo sibi aceto tēperas i cacabo reexinanies:ut calefiat amulo obligabis:imponis in lance & ius perfundis.

In grue in anate uel in pullo pip:cepā siccā:ligusticū:cuminū:apii semen:pruna uel damascena enucleat:mustum.acetū liquamē.defrutū oleū.& coques. Gruem cum coquis caput eius aqua:quā nō tangat.sed si foris ab aqua. Cū cocta fuerit de sauano calido inuolues gruem & caput eius trahe cū neruis.sequetur ut pulpæ uel ossa remaneant.cum neruis.n.māducari non potest.

Gruē uel anatē excipis.lauas.& ornas.& i olla exiliabis cū aqua sale & aneto dimidia coctura.Rapas quoq ut ex bromari possint leuabis de olla & iterum lauabis & in cacabum mittis anatem.cum oleo & liquamine.& fasciculo porri & coriandri.rapam lotam & minutatim concisam desuper mittis facies ut coquatur modica coctura.mittis defrutum ut coloretius ta le parabis pip.cuminum.coriandrū.laseris radicem.suffundis

acetum.& ius de suo sibi reexinanies super anatem ut ferueat: Cum ferbuerit:amulo obligabis:super rapas adiicies piper asspergis & apdõis. Aliter in gruem uel anatem elixam ligusticũ piper cuminum.coriandrum siccum.mentam: origanum:nucleos.careotam.liquamen:oleũ:mel:sinape & uinum. Aliter gruem:uel anatem assas eas:de hoc iure perfundis. Teres piper ligusticum.origanum.liq̃men.mel.aceti modicum.& olei ferueat bene mittis amulum:& supra ius rotulas cucurbitæ. elixæ uel colocasiæ ut bulliant si sunt & unguelle coques:& iecinora pullorum inuoletari:piper minutum aspgis:& inferes. Aliter ingrue uel anate elixa:piper ligusticum :apii semen eruca:uel coriandrũ:mentã:careotam.mel acetum:liquamen defrutum & sinape idem faciet Et sic ĩ cacabo assas in perdice & attagena & in turture elixas:piper ligusticũ apii semen mentã myrthum.& baccas uel uuam passam uel uinum.acetum liq̃men:& oleum uteris frigido perdicẽ cum pluma sua elixas ibi & madefactam depilabis perdices coctura ocisa pdix potest ex iure coqui ne indurescant:si dierum ferbuerit: elixa coqui debet in perdice & attegena:& turture piper ligusticum:mentam:rutæ semen.liquamen.merum.& oleum calefacias in palumbis columbis auibus.in altile & in phœnicoptero in assis: piper ligusticum.coriandrum:careũ cepam .siccam oui uitellum:careotam mel:acetum.liquamen.oleũ.& uinũ. Aliter elixis.piper.careum.apii.semen:petroselinum:cõdimentũ mortaria.careotam:mel:acetum:uinũ.& oleũ:& sinape. Aliter piper ligusticum.petroselinum.apii semen:rutam .nucleos.careotam:mel acetum:liquamen.sinape:& oleum modice.

Aliter piper ligusticũ.laserũ.uinum suffũdis.liquamine.uino & liq̃mine tempabis:& fundis sup columbũ uel palũbũ piper asperum ĩferes. Ius in diuersis auibus.pip .cuminũ frictũ:

ligu?ticum:mentā.uuā passam enucleatā:aut damascenā mel
m odice uino.mirto temperabis:aceto.liquamen:& oleo.cale-
facies:exagitabis apio:& satureia. Alter ius: Ius in auibus pip
ligusticum.petroselinum:mentā siccam.aneti flos:uino suffū
dis adiicies.pōticam:uel amigdala tosta uel modicū:uio & ace
to liq̄mine tempabis oleum in pultariū supius mittis calefacies
agitabis ius apio uiridi & nepeta in caraxas & perfūdis ius can
didum in auē elixam.piper ligusticū.cuminū:apii semē ponti
cam.uel amigdalam tostā.uel nuces depilatas.uel modicū.liq̄
men:acetū:& oleū.ius uiride in auibus piper careū spica indi-
ca cuminum foliū cōdimenta uirid.omne genus dactylū mel
acetum:uinū modice liquamen:& oleum ius candidum in an
sere elixo piper careum cuminum apii semen.tymum.cepā la
seris radicē.nucleos tostos:mel:acetum liquamen :& oleum.

Ad aues hircosas omniogere piper ligusticum.tymū.mē
tam aridā caluā careotā.mel acetum.uinū.liquamen:oleū de-
frutū sinapē.auē sapidiorem & altiorē facies.& ei pinguedinē
seruabis si eam farinam oleo subactam cōtextā in furnū mise
ris. Aliter auem in uentrem eius fractas oliuas nouas mittis.&
consutam elixabis.Deinde coctas oliuas eximes.

In phœnicoptero:phœnicopterum elixabis lauas ornas.
includis in cacabum adiicies aquā salem anetum & aceti modi
cum dimidia coctura alligas fasciculum porri & coriandri:ut
coquatur:prope cocturam defrutum mittis coloras. adiicies
in mortarium piper cuminum:coriandrum:laseris radicē.mē
tam:rutam: fricabis:suffundis acetum: adiicies careotam.Ius
de suo sibi perfundis & inferes.Idem facies & in psitaco. Ali-
ter assas auem teres.piper ligusticum apii semen.sesamum de
frutum petroselinum mentam:cepam siccam.careotam.mel
le uino.liquamine.aceto.oleo.& defruto temperabis.

Aues oẽs ne liquescãt cũ plumis elixatæ oibus melius erit: prius tamẽ exenterant̃ p guttur. uel in abias sublata ãserẽ elixum calidũ & iure frigido apiciano. teres piper ligusticũ coriãdrũ mentã rutã refundis: liquamẽ & oleũ modice temperas. Anserem elixum feruentem sauano mundo exiccabis. ius perfundis & inferes.

In pullo elixo.

IN pullo elixo ius crudum adiicies in mortarium aneti semen. mentam siccam laseris radicem suffũdis acetum adiicies carcotam refundis liquamẽ. sinapis modicum & oleo defruto temperabis: & sic mittis.

Pullum anetatum: mellis modice liquamen temperabis: lauas pullum coctum & sauano mundo siccas caraxas: & ius scissuris infundis. ut conuinat: & cum cõuinerit assabis & suo suo sibi iure pennis longis piper asper sum inferes.

Pullum parthicum. pullum aperies a naui. & in quadrato ornas teres piper ligusticum casei modicum suffunde liquamen uino temperabis. componis in cumana pullum & condituram super pullũ facies: laser & uinum interidas dissoluis: & in pullum mittis simul & coques. piper aspersum inferes.

Pullũ oxizomũ olei acetabulum maiorẽ satis modice liquaminis acetabulunm minorem aceti acetabulum perq̃ minorẽ piperis scrupulos sex petroselinum porro fasciculum:

Pullũ numidum: pullum curas elixas lauas laseras piper: & assas terres piper cuminum. coriandri: semen. laseris radicem. rutam: careotam: nucleos suffũdis. acetum: mel: liquamen & oleum temperabis. Cum ferbuerit: amulo obligas pullum perfundis piper aspergis & inferes.

Pullum lasseratum asperges anabi: lauabis ornabis: & in cumana ponis. teres piper ligusticum laser uinum suffundis. liquamen uino & liquamine temperabis: & mittis pullum co

ctus si fuerit piper asperfum inferes.

Pullū paroptum laseris modicum pipis scrupulos sex olei acetabulum liquaminis acetabulum petroselini modice.

Pullum e lixum ex iure suo.teres piper cuminum.tymmo dicum phœniculi.semen.mentam:rutam.laseris radicem:suffundis acetum adiicies careotam & teres:melle:aceto liquamine & oleo temperabis.

Pullum refrigeratū & mittis siccatum:quē pfusum inferes

Pullum elixum cum cucurbitis elixis iure supra scripto addito sinape piper fundis & inferes.

Pullum elixum cum colocasiis elixis suprascripto iure perfundis & inferes.facit & melixam:& in oliuis columbaribus non ualde ita ut lixamentum habeat.ne dissiliat dum coquitur in o la:submissus in sportellam:cum bullierit frequenter lauas & ponis ne dissiliat.

Pullus uardanus.pullum coques iure hoc:liquamie:oleo:uino:fasciculum porri:coriandri:satureia.cum coctus fuerit.teres:piper:nucleos.cyathos duos & ius de suo sibi suffundis & fasciculos proiicies lac temperas & re exinanies in mortariū supra pullum ut ferueat.obligas cū a'bamentis ouoꝝ tritis.ponis in lāce.& iuř suprascripto pfūdis hoc ius cādidū appellať

Pullum frontonianum.pullum prædura condies liquami ine oleo mixto:cui mittis fasciculum aneti porri:satureia:& coriandri uiridis & coques.Vbi coctus fuerit lauabis cum in lāce defruto perunges:piper asperges & inferes.

Pullus tractogalatus.pullum coques:liquamine.olo.uino cui mittis facisculum coriandri.cepam.deinde cum coct9 fuerit lauabis cum de iure suo.& mittis in ea cabum nouum lac& salem modicum mel:& aquam eminam ideſt tertiam partem ponis ad ignem lentum ut tepescat:confringis & mittis paula-

tim assidue agitas ne urat̃ pullũ illic mittis iteg̃ uel cariotu in uersabis i lacẽ.quẽ pfũdis ius tale:pip ligusticũ:origanũ: suffũ dis:mel & defruto:modicum:& ius de suo sibi tẽperas i caca bulo:facies ut bulliat:cũ bullierit:amulo obligas & inferes.

Pullus fusilis:sicut alique cuminatũ a ceruice expedies:te res: piper ligusticũ:zinziber.pulpã cesam aliquã elixã:teres ce rebellũ exiure coctũ:oua confringis & cõmisces:ut unũ cor pus efficias liquamine temperas:& oleum modicẽ mittis:pip i tegrũ:nucleus abundantes:fac impẽsam:& imples pullũ: uel porcellum:ita ut laxamentũ habeat. Similiter in capo facies os sibus eiectis coques. Accipies. pullum & ornas ut supra: ape ries illum a pectore.

Pullus leocozimus:accipias aquã & oleum hispanum abũ dans agitat̃ ut ex se ambulet:& humorẽ consumat.postea cũ coctus fuerit quodcunq3 porri remanserit.inde leuas piper as perges & inferes.

Trophetes Apicii. Liber sextus.

Incipit eiusdem Polites. Liber septimus.

Vulua steriles:callum libelli.coticulæ & ungellæ.

Sumen	Iecinora siue pulmones
Ficatum	Dulcia domestica & mel
Ofellæ	Bulbi
Assaturæ	Fungi farnei uel boleti.
In elixam & in copadiis	Tubera
Ventricula	In colocasio
Lumbuli & renes	Cocleas
Perna	Oua.

¶ Vuluæ steriles.

Vluæ steriles:laser uuluas & apices politeles lib.vii.

laser cirenaicũ uel parthicũ:aceto & liq̃mine tẽperato appões in uulua sterile piper apii semen mentã siccã.laseris radicem: mel:acetũ & liquamẽ. Vuluæ steriles pip & liquamẽ cũ laserẽ parthico apponis. Vuluæ steriles pipere liquamine & condito modico apponis. Callũ libelli coticulæ ungellæ pip liquamẽ laseras apponis. Vuluã ut tostã facias i cãtabro inuolue:& postea in muria mitte:& sic coque.

¶ Sumen.

S umen elixas de cãnis surdas sale aspergis:& in furnũ mittis:uel in craticulam subassas. Teres piper ligũsticũ liquamẽ mero & passo amulo obligas.& sumẽ pfundis. Sumẽ plenũ.territur.pip careũ eclimus sal9 quo suitur.& sic coquitur.manducatur cum allece:sinape.

¶ Ficatum.

I N ficato œnogarũ pip tymũ ligusticũ liquamẽ:uinũ modice oleum. Aliter ficatũ precidis ad cãnã.ifundis in liquamine piper ligusticũ baccas lauri duas inuolues in augumento & in craticula assas & inferes.

¶ Ofellas.

O Fellas otienses in offillam designans ofellas i cute ita ut cutis sic remaneat:teres piper ligusticũ anetũ cuminũ silphiũ baccã lauri unam suffundis liquamen fricas i angularẽ refundis simul cum ofellis ubi requieuerit in cõdimẽtis biduo uel triduo ponis surdas decusatim:& i furnũ mittis.cũ coxeris ofellas:q̃s designaueras.sepabis & teres pip ligusticũ suffũdis liquamẽ:& passũ modicũ ut dulce fiat: Cũ ferbuerit ius amulo obligas ofellas facies & inferes.

Ofellas facies apicianas: ofellas exossas i rotũdũ cõplicas surdas ad furnũ admoues postea præduras leuas ut humorẽ expuat.In craticula igni lento exsiccabis ita ne urat teres pip ligusticum ciperis cuminũ liquamen & passo temperabis: cũ

hoc iure: ofellas in cacabũ mittis. Cũ cocte fuerint leuas & sic cas sine iure pipe asp̃so & inferes. Si pinguis fuerint cũ sui culas tollis cutẽ: potes & de abdomine hoc õi ofellas facere offellæ a p̃geneo more ex oleo liq̃mine condiunt: & mittit eis cõdimentũ: Cũ coctæ fuerint & sup adiicit his cũ in foco fuerint cõditura & deuo bulliũt pip tritũ cõdimẽtũ mel l q̃mẽ amulũ cũ iã bulliũt & sine liq̃mie & oleo elixãt: coquũt & sic pipe p̃fũdunt ius suprascriptũ: & sic bulliũt. Aliter. ofellæ recte frigũt ut pene asso rodãt liquaminis sũmi cyatho aq̃ cyathum aceti cyathũ olei cyathũ simul mixtis. & imissis i patellã fictilẽ frigis & inferes. Aliter. ofellas in sartagine abundanti œnogaro: pip asp̃ges & iferes. Aliter. offellas. offellæ pri9 sale & cumino infusæ in aquã recte frigunt.

Assaturam.

a Ssaturã assã a furno simplicẽ salis plurimi cõspersã cũ melle iferes. Aliter assaturas petroselini scrup. vi. laseris scrup vi. gingiberis scru. vi. lauri baccas. v. cõdimẽti laseris radicẽ. vi. cipis scrup vi. origãi scrup. vi. costi mo dice: pyretri scrup. iii. apii semin is scrup. vi. pipis. scrup. xii. liq̃minis & olei qd' sufficit. Aliter assaturas mirtæ siccæ baccã exenteratã cũ cumino pipere mel liquamen defruto & oleo teres. & feruefactũ amulas carnẽ elixã sale subassatã p̃fundis piper asp̃gis & inferes. Aliter assaturas piperis scrup. vi ligustici cũ scrup. sex: petroselinum scrup. vi. apii semen scrup. vi. aneti scru. vi. laseris radicem scru. vi. assareos scrup. vi. pyrethri mo dice ciperis scrup. vi. carei scrup. vi. cumini scrup. vi. gingiberis scru. vi. liquaminis eminam: olei acetabulum. Assatura in colare elixatur & infunditur infrenali piper condimentum mel liquamen: & atteritur in clibano quousq̧ coquatur. Elixum uero colare si uoles sine cõditura assas: & succũ calidũ perfundis

¶ In elixa & copadiis.

Vs i elixã omnẽ piper ligusticum origanum rutã sil i phiũ cepã siccã uinum carenũ mel acetũ olei modicũ pſicatũ & sauano exp̃ſſã.elixã pfũdis.Ius i e ixã pip petroselinũ:liquamẽ acetũ careotã cepullã:olei modicum perfundis calido iure.Ius i elixã teres piper rutã aridã phœniculi semẽ cepã:careotã liquamẽ:& oleũ.Ius cãdidum i elixã piper liquamẽ uinum rutã cepã nucleos cõditum modicũ de bucellis maceratis uñ strigat oleum cum coxeris ius pfundis. Aliter ius cãdidum i elixã piper:careum ligusticum: tymũ origanũ: cepulã:dactylum:mel:acetũ.liquamẽ oleum.In copadiis ius album piper:cuminũ ligusticum:rutæ semẽ damasceẽas infundis uinum œnomeli & aceto tẽperabis tymo & origão. Aliter ius cãdidum in copadiis:piper tymum:cuminum: apii semẽ: phœniculũ:rutã baccã myrtæ uuã pasſã mulso tẽperabis agitabis ramo satureiæ.Ius in copadiis:piper ligusticum:careum mẽtã nardostatium folium:oui uitellum mel:mulsã acetum liquamẽ & oleum agitabis satureiã:& porro amula ius.Ius album i copadiis:piper ligusticum cuminum apii semẽ tymum nucleos isusos:nuces isusas & purgatas:mel: acetum:liq̃men & oleum.Ius i copadiis piper apii semẽ careum satureiã:enechi flos:cepullã amygdala tosta.careotã.liquamẽ oleum sinapis modicum defruto coloras.Ius i copadiis piper ligusticum petroselinum:cepullã amygdala tosta. dactylum.mel. acetũ. liquamẽ.defructum:oleum.Ius i copadiis oua dura incidis piper.cuminum petroselinum.porrum coctum.myrtæ baccas plusculũm mel. acetum liquamen.oleum. In elixam anetatam crudum piper aneti semen mentam siccam.laseris radicem suffundis careotam mel liquamen sinapis modicum defruto oleo temperabis.& hoc colare porcino . Ius in elixam

alligatam: piper ligusticum carco apii semen tymum cepullã dactylum alecem colatum melle & uino temperas: apium uiride incisum super aspergis oleum mittis & inferes.

ℂ Ventricula.

u Entrem porcinum bñ exinanies aceto & sale postea aqua lauas: & sic hanc impẽsam imples pulpam porcinam tonsam tritam: ita ut eneruata cõmisces cerebella tria & oua cruda: cui nucleos infundis: & piper integrum mittis: & hoc iure tẽperas. teres pip ligusticũ silphiũ anesum gingiber rutæ modicum reples aqualicum sic ut laxamentũ habeat ne dessiliat. in coctura surclas amblas: & in ollã bullientem & iumittis leuas & pungis acu ne crepent. qua dimidias coctum fuerit leuas & ad fumum suspẽdis ut coloretur: & denuo cũ perelixabis ut coqui possit. Deide liquamie mero oleo modico & cultello aperies: & cũ liquamie & ligustico apponis uentrem ut tostũ facias. in cantrabo inuolue. postea in muriã. mittis & sic coque.

ℂ Lumbuli & renes.

l Vmbuli & renes ita fiunt: aperiunt̃ in duas ptes ita ut ex pansi sint: & aspgit̃ eis pip tritũ nuclei: & coriãdrum cõcisum minutatĩ factũ & semẽ phœniculi tritum Deiñ lũbuli euoluunt̃ assai & cõsuunt̃ & iuoluunt̃ omẽto: & sic preduranturin oleo & liqmine. inde assant̃ in clibano uel craticula.

ℂ Perna.

p Ernã ubi eã caricis plurimis elixaueris: & trib9 lauri foliis de tracta cute tessallã incidis: & melle cõplebis. Deinde farinã oleo subacta cõteres: & ei corium reddis ut cum farina cocta fuerit eximas furno & inferes.

Pernæ cocturam ex aqua cum caricis cocta simpliciter ut solet in lata cum bucellis carœni uel cõdito meli9 sicut musteis. petasonem: & musteis petasonem elixas cum bilibre ordei

& caricis.xxv.Cum elixatus fuerit decarnas:& armillā illius candenti batillo uris & melle contigis quod melius missum in furnum melle obligas cum coloraueris mittis in cacabū passū piper:fasciculum rutæ meꝝ temperas.Cum fuerit temperatū dimidium in petasonem perfundis:& aliam partem pipati bucellas musteoꝝ factas perfundis:cum sorbuerit.quod muste i recusauerit petasoni refundis laridi coctura tectū aq̄ cum multo aneto coques olei modicū distillabis & modicum salis.

¶ Iecinora siue pulmones.

i Ecinora hædiana uel agnia sic coques aquam mulsā facies & oua partem lactis admisces eis.ut incisa iecinora sorbeant:coques.& œnogaro:pipere asperso inferes.

Aliter iecinora in pulmonibus ex lacte lauas pulmones & colas quod capere pōt.& infringis oua duo cruda.salis grana pauca mellis ligulam & simul cōmisces & imples pulmones elixas & concidis.teres piper.suffundis liquamen passum merum pulmones confringis & hoc œnogaro perfundis.

¶ Dulcia domestica.& mel.

d Vlcia domestica palmulas uel dactylos & infarcies: sales foris contingis:& cepto semine nuce uel nucleis uel pip tritū impies.sales foris cōtingis.frigis in melle cocto & iferes.Aliter dulcia musteosaphros optios rades.& i lacte infundis,Cū biberit i furnū mittis ne arescāt modice exies eos calidos.melle pfūdis cōpungis ut bibāt.pip aspergis & inferes

Aliter dulcia siligineos rasos frangis & bucellas maiores facies.in lacte infundis:frigis & in oleo mel superfūdis.& i feres.

Dulcia piperata mittis mel meꝝ passum rutā eo mittis nucleos nuces alicā elixatam concisas nuces auellanas tostas adiicies & inferes.Aliter dulcia piper nucleos mel rutam & passū teres cum lacte & tractam coques coagulū coq̄ cum modicis

ouis perfusum melle aspersum īferes. Aliter dulcia accipies similam coques:& in aquā calidā ita ut durissimā pultē facias. Deiñ in patellā expandis. cū refrixerit concidis q̄si dulcia & frigis ī oleo optīo leuas pfundis mel pip aspgis & inferes. meli⁹ feceris si lac pro aq̄ miscceris. Tiropatinam accipies lac aduersus patinam estīabis. tempabis lac cū melle quasi ad lactantia oua qnq; ad sextariū mittis si ad heminā oua tria in lacte dissoluis. ita ut unū corpus facias: in cuminata colas & igni lēto coques. Cū duxerit ad se pip aspgis & inferes. Oua sfōgia ex lacte oua q̄ttuor lacti s heminā. olei unciā in se dissoluis. ita ut unū corpus facias in patellā subtilē adiicies olei modicū. facies ut bulliat & adiicies īpensā que cōparasti una parte cū fuerit coctum indisco uertes melle pfūdis. pip aspgis & inferes. Mel caseū piper & liq̄mē uel sale oleo & coriādro. ¶ Bulbos

b VIbos olei liquamine: aceto: inferes modico cumino dispso aliter bulbos tūdis aq̄ ex aqua coq̄s Deiñ oleo frigis. ius sic facies tymū puleium piper origanū mel acetum defrutum careotam liquamē oleū modice pip aspgis & inferes. Aliter Bulbos elixū in pultariū pressos mittis. tymū origanū mel acetum defrictū careotam liquamē oleū modice aspergis & inferes. Varro si qd de bulbis dixit in aquam: q ueneris hostium querūt. deiñ ut legitimis nuptiis in cœna ponūtur sed & cum nucleis pineis. aut cum erucæ succo & pipere. Aliter bulbos frictos œnogaro inferes.

¶ Fungi farnei uel boleti.

f Vngi farnei elixi calidi exsiccari ī garo piper accipiūtur. ita ut pip cū liquamie teres. In fūgis farnei piper carenū acetum & oleū. Aliter fūgi farnei elixi ex sale oleo mero coriandro cōciso iferūť. Boletos fūgos carneum fasciculū coriandri uiridis. ubi ferbuerit exēpto fasciculo inferes

Boletos aliter colículos eoꝝ líquamine uel ſalſe aſperos inferūt Boletos aliter tyrſos eoꝝ conciſos in patellā oua perfūdis addí to piper liguſtico modico melle liquamine temperabis oleum modice.

¶ Tubera.

t Vbera radis elixas ſale aſpergis & ſurculo īfiges ſub aſſas & mittes in cacabum o leū líquamē careū uinū piper & mel cū ferbuerit amulo obligas Tubera exornās & īferes. Aliter tubera elixas & aſperſo ſale i ſurculis affigis & ſubaſſas. & mittis in cacabū líquamē oleū uinum careum uinum modice & piper cōfractū & mellis modicū & ferueat: cū ferbuerit amulo obligas. & tubera cōpunges ut cōbibāt illud exornas. Cū bn̄ ferbuerit īferes. Si uolueris eadē tubera omēto porcino iuolues & aſſabis & ſic īferes Alier tubera œnogaꝝ piper liguſticū: coriādrū rutā liquamē mel uinum oleū modice calefacies. Aliter tubera pip mentā rutā mel oleū uinū modice calefacies & inferes. Alier tubera piper cuminū ſilphi mentam apium rutā mel acetum uel uinum ſalem uel líquamen & oleum modice.

¶ In colocaſio.

i N colocaſio piper cuminū rutā uel líquamē oleí modicū. cū ferbuerit amulo obligas:

¶ Cocleas.

c Ocleas lacte paſtas accipies cocleas ſſōgizabis membranā tolles ut poſſint ꝓdire: adiícis in uas lac & ſalē uno die: ceteris díebus in lac per ſe & oí hora mūdabis ſtercus cū paſta fiūt ut nō poſſint ſe retraherē: & ex oleo friges mittes œnogaꝝ. Similiter & pulpas paſci poſcit. cocleas ſale puro & oleo aſſabis. Cocleas laſcere liquamíe pípere oleo ſuffundis. Cocleas aſſas líquamine pipere cumino ſuffondis aſſidue. Aliter cocleas uiuentes in lac ſilígineum infundis. ubi paſtæ fuerint coques.

¶ Oua.

o Va frixa œnogarata ob elixa líquamíe oleo mero uel ex liq̄mie pipe laſere ſ ouis apalis piper liguſtic ū. n u

cleos infusos suffundes mel acetum liquamine temperabis.

Explicit Apicii polyteles: Liber septimus.

Incipit eiusdem tetrapus: Liber octauus.

¶ In apro.

Per ita cōdit̄ sfongiat̄: & sic aspergit̄ ei sale cuminū a tritū & sic manet. Alia die mittit̄ i furnū. Cū coctus fuerit pfūdit̄ pip tritū cōdimētū aprinū uel liquamē carenū & passū. Aliter. In apro aq̄ marina cū ramulis lauri apꝝ elixas quousq; madescat. coriū ei tolles cū sale sinape aceto inferes. Aliter in apro teres piper ligusticū origanū: baccas myrtæ exeteras coriādrū cepas suffūdes mel uinū liquamē oleum modice calefacies: amulo obligas. Aprū in furno coctū perfūdes. hoc & in oē gen9 carnis ferine facies. In aprū assum iure feruētia facies sic pip cuminū frictū apii semē: mentā: tymum satureiā: enechi flos nucles tostos: amygdala tosta mel uinū liquamē acetabulū: oleū modice. Aliter i apꝝ assū iura feruētia pip ligusticū: apii semē: mētā: tymū. nucleos tostos: uinū acetū liq̄mē: & oleū modice. Cū ius simplex bullierit tunc trituræ globū mittes & agitas cepā & rutæ fasciculos: si uolueris pinguē ius facere obliga si uis albo ouoꝝ liqdo moues paulati aspgis piper tritum & iferes. Ius i apꝝ elixum piper ligusticū: cuminum: silphi: origanum nucleus careotā sinape acetum liq̄mē & oleum. Ius frigidum i apꝝ elixū pip ligusticum cuminū ancti semē & tymum: origanum silfi modicum erucæ semen plusculum suffundes meꝝ: cōdimēta uiridia modica cepa pōtica uel amygdala fricta: dactylum: mel: acetum: merum mo-

dicum coloras defruto liquamen oleū. Aliter ī apro teres pip li gusticū: origanū ꝛ pii semē: lasęris radicē: cuminū: phœniculi semē: rutā. liquamē uinū passū. facias ut ferueat. Cū ferbuerit amulo obligas. aprū nitroforas & inferes.

Perna aprina ita iplet. recentia per articulū pernæ palū mittes, ita ut cutē a carne separes ut possit cōdimentū accipere p cornulum ut uniuersa impleat.

Teres piper baccā lauri: rutā si uolueris, laser adiicies. liqmen opimū carenū & olei uiridis guttas. Cum impleta fuerit cōstringit illa pars. q̄ ipleta est ex lino. & mittitur in zemā. elixatur in aquā marinā cum lauri curionibus & aneto.

In ceruo.

Vs in ceruum teres piper ligusticū. carenū: origanū apii semē. laseris radicē. phœniculi semē fricabis suffundes liqmē uinū passū. oleū modice cū ferbuerit amulo obligas. Ceruū coctū itroferas tanges. & inferes. In platicerote similiter & in oē gen9 uenatiōis eadē cōditura uteris. Aliter ceruū elixabis & subassabis teres piper ligusticū. careū apii semē. suffundes mel acetū liqmē oleum calefactū amulo obligas. & carnē perfūdes. Ius i ceruo piper. ligusticū cepulā origanū. nucleos. careotas. mel liquamē sinape acetū oleū cer uine cōditura piper. cuminū condimentum petroselinū cepa ruta. mel. liquamē. mētā passū. carenū. & oleū modice. amulo obligas. Cū iā bullit iure feruentia in ceruo piper ligusticū. petroselinū: cuminū. perfundes. nucleos tostos. aut amygdala. mel acetū uinū oleum modice liquamē & agitabis embebam In ceruinā assā piper nardostatium folium apii semē. cepā aridā. rutā uiridē mel acetum. liquamē. adiectā careotā. uuā passā & oleum. Aliter. In ceruum assum iura feruētia. piper ligusticum. petroselinum. damascena macerata. uinum. mel ace-

tum:liquamē:oleum modice agitabis porro:& satureia

¶ In crapea.

i Vs in caprea pip ligusticū careū:cuminū:petroseli-
num:semē mel sinape acetū liquamen & oleū. Aliter
ius i caprea assa piper:cōdimētum rutā cepā:mel li-
quamē passum oleum modice:amulū iam bulliet. Aliter ius i
caprea piper cōdimentū petroselinū origanum modicum ru-
tam liquamē mel passū & olei modicū amulo obligabis.

¶ In ouifero hoc est ouis siluatica.

i Vs in ouifero feruēs piper ligusticū cuminū mentā
siccā tymum silfi:suffundes uino: adiicies damascēa
macerata mel uinum liquamē acetum passum ad co
lorē oleū agitabis fasciculo origāi & mēte siccæ. Ius in uenta-
tionib9 oib9 elixis & assis. piperis scrupulos. viii. rutā:ligusti-
cū:apii semē iuniperū tymum mentā aridā. scryp. senas. pulei
scrup. iii. hæc oia ad leuissimū puluerē redigēs:& i uno cōmi-
sces & teres adiicies i uasculum mel:qđ satis erit & his uteris
cū oxygaro. ius frigidū i oui fero pip ligusticū:tymū: cuminū
frictum:nucleos tostos mel acetum:liquamē & oleum. piper
aspergis.

¶ Bubula siue uitellina.

u Itellina fricta piper ligusticū:apii semē:cuminū:ori-
ganū:cepā siccā:uuā passā:mel:acetum:uinū:liqua-
mē:oleū defrictū. Vitulinā siue bubulā cū porris cy
doniis cepis uel colasiis:liquamē piper laser & olei modicū. In
uitulinam elixā teres piper ligusticum careum apii semen suf
fundes mel: acetū:liquamē oleū calefacies amulo obligas &
carnem perfūdes. Aliter in uitulina elixa:piper:ligusticū phœ
niculi semen:origanum:nucleos:careotam:mel acetum:liqua
men sinapi & oleo.

¶ In hædo uel agno.

Opadia hædina siue agnina pipere liq̃mine coq̃s cũ
c fafeolis fararariis liq̃mie pipere:lafere cũ ibracto bu
cellas pãis oleo modico. Aliter hædinã siue agninam
excaldatã mittes ĩ cacabũ copadia cepã coriãdꝗ minutũ ſucci
des. Teres pip ligusticũ cuminũ liquamẽ oleũ uinũ coq̃s exi-
nanies in patina amulo obligas. Aliter hædinã siue agninã ex-
caldatã a crudo tritura mortario accipere debet. Caprina ãt cũ
coquiť accipit triturã hædũ siue agnũ aſſũ. Hædi cocturam
ubi eũ ex liquamine oleo coxeris: incisũ infũdes in pipere lase-
re liquamine oleo modice: & in craticula aſſabis. eodẽ iure con
tinges: piper asperges & inferes. Aliter hædum siue agnũ aſſu
mus piperis semiunciam: a seros scrup. vi. gingiberis modicũ.
petroselini scrup. vi. laseris modicum liquaminis optimi hemi
nam: olei acetabulum. hædus siue agn⁹ syringladus ideſt mã-
moceſtis exoſſatur diligenter a gula sic ut uter fiat. & inteſtina
ei itegra exinanianť: ita ut in caput inteſtina suffleutur: & per
nouiſſimam partem ſtercus exinanibitur: aqua lauantur dili-
genter & sic implentur admixto liquamie: & ab humeris cõ-
suitur: & mittitur in clibanum. Cum coctus fuerit perfunditur
Ius bullies lacte: piper tritũ liquamẽ carenum defrictum mo-
dice: sic & oleum etiam bullienti mittis amulum: uel certe mit
titur in retiaculo uel in sportella: & diligẽter cõſtringiť: & bul-
lienti zema cum modico salis submittiť. Cum bene illic teres
undas bullieris: leuať & denuo bu lit: cum humore suprascri
pto bulliente conditura perfunditur.

Aliter hædus siue siue agnus siringiat⁹ lactis sextariũ unũ
mellis unciæ quatuor piperis una. salis modicũ: laseris modi-
cum ius in ipsius oleũ acetabulum liq̃minis: mellis acetabulũ.
dactylos trictos octo: uini boni heminam amulum modice.
Hædus siue agnus crudos. oleo piper fricabis: & asperges:

foris salem purum multo cum coriandri semine: in furnū mittis assatum inferes. Hædū siue agnum tatarpeianum antequam coquat̄: consuitur piper: rutā: satureiam: cepam. tymū: modicū: & liquamie collues. Hædū macerabis in furno in patella: quæ oleum habeat cum percoxerit perfundes in patella impensam teres satureiā: cepam: rutam: dactylos liquamen uinum: carenum: oleum cum bene duxerit impensam i disco pones piper asperges & inferes. Hædum siue agnum pasticum mittes in furnum. teres piper rutam cepam. satureiā damascena nucleata: laseris modicum: uinum: liquamen & oleum uinū feruens colluitur in disco ex aceto sumitur.

Hædo laurum ex lacte: hædum curas. exossas iteranea ei9 cum coagulo tolles: lauas: adiicies i mortarium piper ligusticū laseris radicem: baccas lauri duas pyretri modicum. cerebella duo uel tria. hæc oīa teres suffundes. liq̄men tempabis ex sale super trituram colas lactis sextarios duos: mellis ligulas duas hac impensa intestina reples & super hædum cōponis in giro & omento carta coopies. surclas in cacabum uel patellā cōpones hædum: adiicies liquamen oleū uinū. Cum ad mediā cocturā uenerit teres piper ligusticū: & ius de suo sibi suffundes mittes in fricto modicum teres reexinanies in cacabum. Cum per coctus fuerit exornas amulo obligas & inferes.

¶ In porcello.

Porcellū farsilem duob9 generibus curas. a gutture exenteras a ceruice ornas antequā pdures subapies auricula sub cutē mittes impensā tarētinam i uesicā: bubulā: & in fistulā auiarii rostro uesicæ alligabis: p quā exprimes in aure q̄tū cœperit: postea carta præcludes & infiblabis & pparabis. aliam impēsā sic facies. Teres pip ligusticū origanum laseris radicē modicū suffundes: liq̄mē adiicies cerebella

cocta.oua cruda:alicam coctam ius de suo sibi fuerit aucellas nucleos pip:r integrũ liquamie tẽperas.imples porcellũ charta obduras:& fiblas mitteris in furnũ.Cum coctus fuerit exornas perunges.& iferes. Aliter.Porcellũ salem cuminũ laser porcellũ l q̃minatum.de porcello eiicis utriculũ ita ut aliquæ pulpæ i eo remaneãt. Teres piper ligusticũ:origanum:suffũdes liq̃mẽ.adiicies uinũ cerebellũ:oua duo misces in se porcellum p̃duratũ iples:fiblabis in sportella feruẽti ollæ submittis. cocto fiblas tolles.ut ius ex ipso maneř possit.pip asperſũ inferes.Porcellũ elixũ farsilẽ.de porcello utriculum eiicies predu ras teres pip ligusticum:origãum suffundes liquamẽ cerebella cocta quod satis sit.Similiter oua dissolues:liquamie tempa bis farcimina cocta integra præcides:sed ante porcellum præduratum liquamie delauas.deinde imples:infiblas in sportella feruenti olle submittes coctum sfongias sine pipere inferes.

Porcellũ assum tracto mel i porcellũ curatum a guttuř ex entera.siccas teres piperis unciam mel uinũ ipones ut feruecat tactam siccatã confringes & partibus cacabo p̃misces:agitabis surculo lauri uiridis.tandiu coques:donec lenis fiat & impinguet hac impensa porcellum imples surculas obduras carta in furnum mittes exornas & inferes.Porcellum lacte pastũ elixum calidum iure frigidum crudo apiciano. adiicies in mortario piper ligusticum cori indri semen:mentam. rutam fricabis suffundes liquamen adiicies mel:uinum:& liquamen Porcellum uitellinam:porcellum ornas quasi aprum:sale aspges. in furno assas:adiicies in mortarium.pip ligusticũ suffundes liquamen uino & passo tẽperabis in cacabum olei pusillũ ferueat:& porcellũ assum iure asperges ita:ut sub cute eius recipiat

Porcellum flacianum porcellum ornas in modum apri sale asperges & in furnum mittes. Dum coquitur adiicies in mor

tarium piper ligusticum careum apii semen laseris radicem rutam uiridem fricabis suffundes liquamine uino & passo temperabis in cacabum olei modicum ferueat amulo obligas porcellum coctum ab ossibus tanges. apii semen teres ita ut fiat puluis asperges & inferes.

Porcellum laureatũ: porcellum exossas q̃si œnogarũ ornas præduras laurum uiridẽ i medio franges: facis i furnũ assas & mittes in mortariũ pip liguſticũ: careum: apii semẽ: laseris radicem: baccas lauri fricabis. suffundes liquamen & uio & passo temperabis. adiicis in cacabũ olei modicũ ut ferueat: obligas porcellum. lauro eximes & ius ab osse tanges & inferes.

Frõtõianũ porcellũ exossas pdures ornas adiicies i cacabũ liq̃mẽ uinũ obligas fascilũ porri aneti media coctura: mittes de frictũ. coctũ lauas. & siccũ mittes piper asperges & inferes.

Porcellum œno coctũ porcellum præduras ornas: adiicies in cacabum oleũ. liq̃men. uinum. aquã obligas fasciculũ porri coriandri. media coctura colorabis defricto. adiicies in mortariũ pip ligusticũ careum. origanũ: apii. semẽ laseris radicem fricabis suffundes. liq̃men ius de suo sibi uino. & passo tempabis exinanies in cacabum facies ut ferueat. Cũ ferbuerit amulo obligas porcellum cõpositum: in patina pfundes piper asperges & inferes. Porcellũ cesinianum ornas isũdes pipe ruta cepa satureia succo suo. & oua infundes per auriculam & ex pipere liquamine uino modico in acetabulum tẽperas & sumes.

Porcellum assum teres. piper. rutã. satureiam cepam ouorũ coctorũ media liquamen. uinum. oleum. cõditum bulliat conditura. porcellum in uoletari perfundes & inferes.

Porcellum hortolanũ. porcellus hortolanꝰ exossaẗ per gulã in modũ iuris mittiẗ in eo pullus esiciatus ꝑiculati cõcisus. Turdi ficedulæ esicia de pulpas sua: lucanicæ. dactili exossati

fabriles bulbi. coclæ exceptæ. maluæ betæ porri apium. coliculi elixi coriandrum. piper integrũ nuclei oua qndecim super infũ dunrur, liquamẽ pipatum. oua mittant̃ tria, & cõsuitur & prædurattur. in furno assatur. Deinde a dorso scinditur: & iur hoc perfundit̃ pip terit̃ ruta: liqmẽ. passũ. mel. oleũ. modicũ cum bullierit. amulũ mittit̃. Ius frigidum in porcellũ ita facies in elixum teres piper. careum anetũ origanum. modice nucleos pineos suffundes acetum. liquamẽ. careotam. mel sinape factũ superstillabis: oleum piper asperges & inferes.

Porcellum traganum sic facies. exossas porcellum & aptabis sicuti enococtum & ad fumum suspẽdes tantũ salis ollam mittes & elixas. ut coquat̃. & sic eum in lance efferes. salso recẽte in porcello lactẽte piperis unc. i. uini heminam olei optimi acetabulũ aceti acetabulũ minus.

¶ In leporem

L Eporẽ mãdidum in aqua percoquitur modice. Deinde cõponit̃ in patina ac coquẽdus oleo i furno. Et cũ ppe sit coctus ex alio oleo pertangito de cõditura infrascripta teres pip satureiã cepa rutã apii semẽ liqmẽ laser uinũ & modice olei aliquoties uersatur in ipsa percoquitur con ditura.

¶ Item alia ad eam impensam

C Vm prope tolli debeat teres piper dactylum: laser. uuam passam carœnum liquamen oleum suffũdes. & cum bullierit piper aspges. & inferes leporem farsum. nucleos integros amygdala nuces siue glandes concisas. piperis grana solida pulpa de ipso lepore & ouis fractis obligatur de omento porcino in furno: Sic iterum impẽsam facies rutam piper satis cepam satureiã dactylos liquamen carœnum uel conditũ diu cõbuliat donec spisset. & sic pfunditur. Sed lepus in piperato liqmine & lasere maneat. Ius album in assum leporẽ piper ligusticum cuminũ apii semen oui duri medium

trituram colligis.& facies globum extrā.In cacabulo coques liquamen uinum oleum.acetum modice cepulam concisam. postea globulum condimentorum mittes.& agitabis origão uel satureia si opus fuerit amulas. Alites in leporē ex sanguine & iecinore & pulmonibus leporinis minuta adiicies in cacabū liquamē & oleum cocturam porrum & coriandrum minutatim concides.Iecinora & pulmones in cacabum mittes. Cum cocta fuerint teres piper.cuminum.coriandꝝ.laseris radicem mentā rutā.puleium.suffundes acetum.adiicies iecinora leporum & sanguinem teres mel.& de suo sibi aceto tēperabis.Ex inanies ī cacabum pulmones lepoꝝ minutatis cōcisos in eundem cacabum mittes.facies ut ferueat.Cum ferbuerit amulo obligas piper asperges & inferes.

Aliter leporē ex suo iure loporem curas exossas ornas mittes in cacabum:adiicies oleo liquamē.cocturā:fasciculum porri:coriādꝝ:anetum dum coqͭ:adiicies ī mortarium.pip ligusticū:cuminum:coriādri semē:laseris radicē:cepā aridā:mētā:rutā apii semē fricabis:suffundes liquamen. adiicies mel. ius de suo sibi defricto aceto tēperabis.facies ut ferueat. cum ferbuerit amulo obligabis:exornas.Ius perfundes asperges & inferes. Leporem passenianum.leporem curas exossas extensum ornas suspendes ad furnum. Cum colorauerit facies ut dimidiam coctura coquatur.lauas asperges salem massā œnogari tāges.adiicies in mortarium piper ligusticum fricabis suffundes liquamē.uinum.& oleum modicum facies. ut ferueat Cum ferbuerit.amulo obligas. Leporem assum.a dorso tāgis.piper asperges.& inferes.

Leporem esiciatum eadē coctura condies.pulpam nucleos infusus admisces.omēto teges uel carta colliges lacimas & surcura.leporē farsilem.leporē curas.ornas.quadratum impo

nis. adiicies in mortariũ piper ligusticũ: origanũ: suffundes li-
quamẽ: adiicies iecinora gallinarũ cocta: cerebella cocta pulpã
cõcisã: oua cruda tria liquamine tẽperabis: omẽto teges & car-
ta & surculas lento igni subassas. adiicies in mortarium piper
ligusticũ fricabis: suffundes liquamen: uino & liquamine tẽpe
rabis: facies ut ferueat. Cũ ferbuerit amulo obligas: & leporẽ
subassatũ perfundes pip asperges & i feres.

Leporẽ aliter elixũ ornas. adiicies in lãce oleũ: liquamẽ: ace
tũ passũ: cepã cõcides & rutã uiridẽ. tymũ subcultratũ & sic
appõis leporis cõdimẽta. terit piper: ruta cepulla & iecur lepo
ris: liquamẽ: carenũ: passũ olei modicũ amulũ cũ bullit. Lepo-
rẽ succo sparsũ: & hũc pcõdies sicut hædũ tarpeianũ. añq co-
quat ornat9 suit pip: rutã satureiã cepã tymũ modicũ liqmie
collues postea i furnũ coqs. & ipẽsã talẽ circũ spges pipis semi
unciã: rutã. cepã satureiã. dactylos. iiii. uuã passã. ius cũ colora
tũ sup uatillũ. uinũ. oleũ. liqmẽ. carœnũ freqnter tãgit. ut con
diturã suã oẽm tollat postea ex pipere sicco i disco summitur.

Aliter leporẽ cõditum coques ex uino liqmie aqua sinape
modicũ aneto porro cũ capillo suo cũ se coxerit. cõdies piper:
satureiã. cepe rotundũ dactylos damascena duo. uinũ. liqmen
carœnũ olei modice stringat amulo. modicũ bulliat. cõditur
lepus in patina perfunditur.

¶ Glires:

g Lires isicio porcino. itẽ pulpis ex oĩ mẽbro gliris erit
trito cũ pipe nucleis. lasere. liqmie farcies glires. & su
tos i tegula positos mittes i furnũ. aut farsos i clibano coques:

Explicit apicii tetrapus liber octauus:

Incipit eiusdem thalassa liber nonus

In sepiis.
In polipo.
In ostreis.
In sarda cordula.
Embractum baianum.

In locusta & capari.

i N locusta & cappari indura cepã. pallacanã concisã eius piper ligusticum. careum cuminum. careotam. mel acetum. uinum. liquamẽ. oleum defrictum. hec ius adiicito sinapi in elixuris. locustas sic facies aperiunť locustæ ut assolet cum testa sua. & infunduntť eis piperatum cotiã dratum. & sic i craticula assanť. Cum siccauerit adiicies eis in craticula: quoties siccauerit: quousq; assanť. Locusta elixa cũ cuminato bñ iferes piper ligusticum: petroselinũ: mentã siccã cuminum plusculum: mel acetum: liquamẽ: si uoles folium & malobatrum addes. Aliter locusta eficia de cauda eius sic facies folium noci: uuam prius demes & elixas: Deinde pulpã cõcides: & cum liquamine: pipere & ouis eficia formabis. In locusta elixa piper. cuminum ruta mel: acetum liquamẽ: & oleũ Aliter in locusta piper ligusticum: cuminum: mentã: rutã nucleos: mel acetum: ilquamen: & uinum.

In torpedine.

i N torpedie teriť piper: ruta cepulla arida: mel. liquamen: passum: uinum modice olei bõi guttas cũ bulliř cœperit amulo obligas. In torpedine elixa piper ligusticũ. petroselinũ. mentã origanũ. oui mediũ: mel liquamẽ. passum: uinum. oleum si uoles addes sinape acetum. Si calidum uolueris uuã passã addes.

In loligine.

i N loligine in patina teres piper. rutã. mel modicum liquamẽ: carœnum. olei guttas. In loligine farsile piper ligusticum. coryandrum. apii semẽ oui uitellum mel. acetũ liquamẽ uinum & oleum obligabis.

¶ In sepiis.

i N sepia farsile pip: ligusticū: apii semē: careū: mel: liq mē: uini cōdimēta coctiua calefacies: & sic aperies sepiā & pfundes. sic facies eā sepiā coctā cerebe la elixa eneruata teres cū pipe: cui cōmisces oua cruda q̃ satis erit piper itegrū eficia minuta & sicca sues & i bulliētē ollā mittes ita ut coire ipsa possint. Sepias elixas ab alieno in frigidā misces cū pipere lasere liquamine nucleis oua & cōdies ut uoles. Aliter sepias piper ligusticū: cuminū coriandrū uiridē mentā: aridam oui uitellum mel liquamē uinū acetū & oleū modicū. & ubi bullierit amulo obligas.

¶ In polypo.

i N polypo pipere liquamine lasere inferes.

¶ In ostreis.

i N ostreis piper ligusticū oui uitellum acetum liqmē oleum. & uinum si uolueris & mel addes.

¶ In omne genus conchilorum.

i N omne genus conchiliorum piper ligusticū petroselinum mentam siccam cuminum plusculum mel liquamen si uoles folium & malobatrum addes.

¶ In echino.

i N echino accipies pultarium nouum oleū: modicū liquamē uinū dulce pip minutū facies: ut ferueat: cum ferbuerit i singulos echinos mittes agitabis ter bulliat cū coxeris pip asperges & iferes. Aliter. echino piper costū modice mē. ā siccā mulsū liqmē spicā idicā & foliū. aliter. echinū colū mittes i aq̃ calida: coques leuasi patella. cōpones. addes folium pipe mel liquamē olei modice: oua & sic obligas. i termospodio coques piper asperges & inferes.

In echino salso echinum salsum cū liquamine optimū caroeno pipe tēperabis & appones. Aliter echinus salis liquamē

optimum adisces. & quasi recentes aptabunt ita ut a balneo sumi possint. ¶ In Merulis.

In merulis liquamē porrum concisum cuminum passum satureiā uini mistum facies aquati ius & ibi merulos coques. ¶ In sarda cordula. Mugile.

In sardis sardam farsilem sic facerē oportet sarda exossatur & teritur. puleiū cum pipis grana mentā nuces mel iplet & consumitur iuoluit in carta & sic supra uaporē ignis in opculo cōponit. Condit ex oleo carēo allego. Sarda ita fit, coquitur sarda exossat teritur pipe ligustico thymo origano ruta carcota melle & in uasculo ouis incisis ornat Impēsa uinū modice acetum defrictum & oleū uiride Ius i sarda pip origāum mentā cepā aceti modicū & oleum. Ius in sarda. Pip ligusticū mētā aridā. coctā. mel acetum. oleum perfūdes asperges ouis duris cōcisis. Ius in cordula assa pip ligusticum. apii semē mētā rutā careotā mel acetum uium & oleum Conueit & in sarda. Ius i mugile salso piper ligusticū cuminū cepa. menta. ruta calua. carcota. mel. acetum sinape & oleum. Aliter ius in mugile salso piper origāum eruca menta ruta calua carcota mel. oleum. acetū. & sinapi. Ius in siluro i pelamide & in thynno salsis piper ligusticum: cuminum. cepā: mentam rutam. caluā. carcotam mel acetum sinape: oleum Ius in mulo tarico piper rutā cepam dactylum sinapi trito cōmisces echino oleo & sic perfūdes. piscē frictum uel assatum salsum sine salso. Iecur coques teres & mittes piper. aut liquamē. aut salē addes oleum iecur leporis aut hædi aut agni aut pulli. & si uolueris in formella piscē formabis oleum uiride supra adiicies: aliter uice salsi cuminū piper liquamē teres & passum modice uel carēi: & nuces tritas plurimas misces. & simul conteres & salsa redde. fundes oleū modice superstillabis & inferes. Aliter salsum in salso, cuminū tātū q̄tū qnque digitis tollis. Piperis ad

dimidium eius:& uuam ſpicā alei purgatā teres.liquamē ſup fundes.oleū modice ſupſti abis hoc ægrum ſtomachum ual de reficit & digeſtionē facit. ¶ Embractum baianum:

E Mbractū baianū oſtreas minutas ſphōdilos urticas in cacabū mittes nucleos toſtos cōciſos rutā:apiū piper coriādrum cumium paſſum liqmē careotā oleū

Explicit Apicii thalaſſa. Liber nonus.

Apicii halieus uel halieuticon. Liber decimus.

In piſcibus diuerſis. In murenam. In Anguillam.

¶ In piſcibus uariis.

I Vs diabota non in piſce frixo.piſcē quemlibet.curas ſaluas:friges:teres.piper cuminum coriādri ſemen laſeris radicē origāum rutā fricabis ſuffundes acetum adiicies careotā mel defrictum oleum liqmē tēperabis refundes i cacabum facias ut ferueat.Cum ferbuerit piſcē frictum perfundes piper aſperges & iferes.Ius in piſce elixo piper liguſticum cumium cepullam origanum nucleos careotā mel acetum liquamē ſinapi oleum modice:ius calidum:ſi uelis uuam paſſam.Aliter in piſce elixo teres piper liguſticum coriandꝶ uiridē ſatureiā cepam ouoꝶ uitella cocta paſſum acetū oleū & liquamen.Ius in piſce elixo.piſcē curabis diligenter. mittes in mortariū ſalē.coriādri ſemē cōteres:bn̄ uolues eū adiicies i patinā coopis gypſabis coqs in furno.Cū coctus fuerit tolles aceto acerrio aſpges & iferes.Aliter ius in piſce elixo cū curaueris piſcē adiicies in ſartaginē ſemē.aquā anetū uiride:& ipſum piſcem:cū coctus fuerit aſpges aceto & inferes.Ius alexādrinū in piſce aſſo.pip cepā ſiccā:liguſticū:cuminū:origanum:apii:ſemen:pruna damaſcēa enucleatis mittis acetū liqmen defrictū oleū & coques.Aliter ius alexādrinū in piſce aſſo.piper liguſticum coriādrum uiridem uuam paſſam enucleatā:uinum paſ

um liquamen oleum & coques:

Aliter ius alexandrinum in pisce asso piper ligusticum:coriandrum uiridem cepam damascẽa enucleata passum liquamẽ oleum:acetũ & coques. Ius in congro assa piper ligusticũ cuminum frictum origanum cepã siccam ouorũ uitella cocta uinum mulsũ.acetum liquamen defrictum & coques. Ius car nutam piper ligusticum origãum:cepam:uuam passam enu cleatam uinum mel acetum liquamen oleum & coques.

Ius in mulos assos piper ligusticũ rutã mel nucleos acetũ uinũ liquamẽ oleũ modice calefacies & pfundes. Aliter ius in mullos assos rutã mentã coriandrũ phœniculũ oĩa uiridia pip ligusticũ mel liq̃mẽ & oleũ modice. Ius in pelãide assa piper ligusticũ origanũ coriãdrũ uiridẽ cepã uuã passã acetũ liq̃mẽ defrictũ oleũ & coques hoc ius cõuenit in elixa si uis & mel ad des. Ius in pcã piper ligusticũ;cũinũ frictũ:cepã pruna damascena enucleata uinũ mulsũ acetũ oleũ defrictũ & coques. Ius in pisce rubellione.piper ligusticum:careũ:serpilũ.apii. semẽ: cepã siccã:uinũ:passum acetũ:liq̃mẽ. oleum amulo obligas. Ius in murena assa.pip ligusticũ: satureiã:croco magna cepa. pruna damascena enucleata uinum.mulsum.acetũ liq̃mẽ defrictum oleum & coques. Aliter ius ĩ murẽa assa piper ligusticum pruna damascena.uinum mulsum acetum.liquamen defrictum oleũ & coques. Aliter ius ĩ murẽa assa piper ligusticum neptã montanam.coriandri semen cepã nucleos pineos mel acetum:liq̃mẽ:oleum & coques. Aliter ius in murena elixa pip ligusticũ.careum:apii semẽ.coriandrũ.mentã aridam: nucleos pineos rutã.mel acetum.uinũ liq̃mẽ. oleum modice calefacies & amulo obligas. Ius in murena elixa piper ligusticum.careum.cuminum:nucleos:careotam:sinape:mel acetum;liquamen oleum:defrictum. Ius in pisce elixo piper. ligu

sticũ.petroselinum.origanum.cepã aridã:mel:acetũliq̃mẽ:ui nũ: oleũ modice cũ bullierit:amulo obligas & in lance inferes

Aliter ius in murena elixa piper ligusticum:acetum. apii se men rus syriacum:careotã:mel:acetum:liquamẽ:oleum:sina pe defrictum:Ius in lacertos elixos pip ligusticum:cuminum: rutã uiridẽ:cepam:mel acetum:liquamẽ oleum:modice cum bullierit amulo obligas.Ius in pisce asso piper ligusticum. thy mum:coriandrum uiridem mel:acetum liq̃mẽ:uinum oleum defrictum calefacies & zitabis rutæ surculo:& obligabis amu lo.Ius in thynno piper:cuminum:thymum:coriãdrum:cepã. uuam passã:acetum:mel:uium:oleum calefacies:amulo obli gas.Ius in thinno elixo piper ligusticum.thymum:condimen ta mortaria cepã.careotã.mel:acetum:liquamen:& oleum:& sinape.Ius in dentice asso piper ligusticum.coriandrum:men tam:rutam aridam:malum cydonium coctum mel:uinum:li quamen oleum calefacies:amulo obligabis.

Iusi in pisce aurata pip ligusticũ:careũ:origanũ:rutæ bac cã mentã:myrte baccã oui uitellũ.mel:acetum:oleũ.uium li quamẽ:calefacies & sic uteris.Ius in pisce aurata assa pip. cori andꝝ.mẽtã aridã:apii: semẽ.cepã uuam passã:mel acetũ:uinũ liq̃mẽ: & oleũ.Ius in scorpiõe elixo pip.careũ.petroselium ca reotã mel.acetũ.liquamẽ.sinape oleũ defrictum.In pisce œno garum teres piper:rutã:mel comisces. passũ.liquãen.ca:œ num & igni mollissimo calefacies.In pisce œnogaꝝ ut supra fa cies.cũ bullierit.amulo obligabis.In ãguilla pip ligusticũ.apii semẽ.ãetum.rus syriacũ.mel.acetũ liq̃mẽ.oleũ sinape & defri ctũ.Ius i ãguillã.pip.ligusticũ ius syriacũ.mẽtã siccã rutæ bac cas ouoꝝ uitella.coctum mulsum acetũ.liq̃mẽ.oleum coques.

Celii Apitii halieus liber decimus & ultimus. Explicit.

Antonius mota ad uulgus

Plaudite fartores: cætari: plaudite uentres
  Plaudite myſtili tecta per uncta coqui
Pila ſit albanis quecunq; ornata lagænis
  Pingue ſuum copolimen obeſus amet
Occupat inſubres altiſſimus ille nepotum
  Gurges & undantes auget & urget aquas
Millia ſex uentri qui fixit Apicius alto
  Inde timens: ſumpſit dira uenena: famem.

Iohannes ſalandi Lectori.

Accipe quiſquis amas irritamenta palati:
  Præcepta: & leges: oxigarumq; nouum.
Condiderat caput: & ſtygias penetrauerat undas
  Celius: in lucem nec rediturus erat:
Nunc teritur dextra uerſatus Apicius omni.
  Vrbem habet & tectum qui peregrinus erat.
Acceptum mottæ noſtro debebis: & ipſi
  Immortalis erit gratia: laus & honor.
Per quem non licuit celebri caruiſſe nepote:
  Per quem dehinc fugiet lingua latina ſitum.

FINIS.

¶ Impreſſum uenetiis p Iohannem de Cereto de Tridino alias Tacuinum. M CCCCC. III. die tertio menſis Auguſti